

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Sestdiena, 1996. gada 17. februāris

● Nr. 13 (6664)

Prezidents ieklausās pašvaldību vadītāju viedoklī

◆ Valsts prezidents Guntis Ulmanis pirmdien, 12. februārī, bija uzaicinājis pie sevis uz sarunu vairāku republikas pašvaldību vadītājus. Kopā ar Jelgavas, Valkas, Kuldīgas rajonu un Rīgas pilsētas pašvaldību vadītājiem ar prezidentu tikās arī mūsu rajona padomes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns.

— Kas interesēja Gunti Ulmani?

— Prezidentu, protams, visvairāk interesēja tas, kā mums te, apakšā, iet un ko mēs domājam par šī gada budžeta veidošanu. Viņš gribēja dzirdēt konkrētu atbildi, kas būs rajonu pašvaldībās, ja valsts budžetu pieņems tādā izskatā, kāds tas ir patlaban. Vēl prezidents gribēja dzirdēt mūsu domas par pēdējā laikā aktīvo rošanos ap teritoriālās reformas lietām.

— Vai prezidents bija lietas kursā par jūsu bažām sakarā ar jauno budžetu?

— Guntis Ulmanis patiešām atzina, ka viņam ļoti gribējies izrunāties ar pašvaldību vadītājiem, lai iegūtu pilnīgu informāciju. Mēs mēģinājām viņu pārliecināt — un ceram, ka tas izdevās — par to, ka neesam principā pret situāciju, kad nāksies dzīvot tā, cik naudas kabatā ir. Bet mēs gribam zināt, cik tad īsti to līdzekļu būs. Tāpēc arī radušās nesaskaņas starp valdību un pašvaldībām vienošanās protokola dēļ.

Valdība jaunajā budžetā pašvaldību mērķdotācijām un dotācijām atvēlējis tikai 20 miljonus latu, piebilstot, ka pašvaldību ziņā paliektot viss ienākuma nodoklis. Konkrēti mums tas neko nedod. Visu izsaka likums par finansu izlīdzināšanu. Bet valdība to paredzējusi izstrādāt mēneša laikā.

Kā Saeima var balsot par budžetu, ja vēl tagad nevar visiem valsts iedzīvotājiem skaidri un gaiši pateikt, kādā mērā viņi būs nodrošināti sociālajā sfērā (izņemot pensijas, kas ir valsts pārziņā), kura nodota pašvaldībām. Tas nozīmē, ka nav nekādas skaidrības par medicīnu, kultūras sfēru un izglītību.

Nevienā no līdzšinējām tikšanās reizēm ar valdības pārstāvjiem nesaņēmam argumentētu atbildi, kāpēc valsts kopējais, tā sauktais pesimistiskais, budžets salīdzinājumā ar 1995. gadu ir 108 procenti, bet pašvaldību optimālais budžets tikai 97 procenti.

— Vai Guntis Ulmanis konkrēti jautāja par to, kas notiks Latvijas laukos, ja Saeima nobalsos par jauno budžetu līdzšinējā variantā?

— Protams, un mēs bijām sagatavojuši skaitļus, kas labi raksturo situāciju. Rajona padomes pagājušā gada budžetā bija četras svarīgākās ailes. Veselības aizsardzība, kurai tika izmantoti 55 procenti līdzekļu, izglītības iestādes — 16 procenti, tautsaimniecībai varējām atvēlēt 10 procentus. Visvairāk pārmetumu saņēmam

par it kā pārmērīgi tērētu naudu pārvaldes struktūrām, kur īstenībā izmantojam tikai nepilnus 6 procentus. Toties ministriju uzturēšanai valdība iztērējusi veselus 10 procentus. Sāpīgākais, ka tur nevienu nesauca par liekēdi...

Šogad jau ir pilnīgi skaidrs, ka situācija veidosies vēl drūmāka, ņemot vērā budžeta samazinājumu, kā arī energocenu un inflācijas pieaugumu. Skaidri jūtams, ka Finanšu ministrija un valdība kopumā grib atgriezties pie kārtības, kura valdīja agrāk, kad nebija budžeta sadales mehānisms. Ierēdņiem tad būs brīvas rokas un visas iespējas lemt par sadali, kā saka, pēc deguniem.

Ar šīgada finansēm tāda sadales mehānisms pastāvēšana nav nemaz iespējama.

Pirms tikšanās ar mums Guntim Ulmanim bijusi saruna ar Ministru prezidentu Andri Šķēli, kurā tas apgalvojis, ka nekas briesmīgs jau nenotikšot, ka pašvaldības velti spurojoties. Neņemot apgalvot, ka ventspilniekiem vai daugavpīliešiem ir tikpat sarežģīta situācija kā mums, kur iespējami tikai divi varianti: iztrūkstošo daļu likt piemaksāt iedzīvotājiem vai arī taisīt tās bodītes ciet.

— Vai tiešām nekas vairs nav grozāms?

— Prezidenta domas bija tādas, ka valdības sastādīto budžetu tomēr pieņem. Taču viņš ir pārliecināts, ka Ministru prezidents ir cilvēks, ar kuru var runāt un ar skaitļiem pierādīt savu taisnību. Tātad, ir cerības, ka mūsos ieklausīsies un reaģēs. Lai gan — tikai pēc budžeta pieņemšanas.

Pašvaldībās valda pesimistisks noskaņojums, jo gads būs daudz smagāks. Ja tā, tad tam jābūt vienādi smagam visiem. Tāpēc jāizbeidz tērēt tur, kur nevajag. Piemēram, ministrijās un departamentos, kur aug štati un tiek veidotas jaunas vienības.

Šogad janvārī saņēmam tikai septiņdesmit procentus dotāciju, salīdzinot ar 1995. gadu. Februārī šī summa draud sarukt pat līdz piecdesmit procentiem. Kā klājas valsts iestādēm, tas visiem ir liels noslēpums, un rajona padomēm par to ziņas nesniedz.

Acimredzot, šogad nāksies ekonomēt Latvijas iedzīvotājiem. Bet rajonu pašvaldības būs tikai kā sūknītis, ar kura palīdzību naudiņu pārsūknēt. Pie tam — valdībai visai neizdevīgs un neērts, jo spurojas preti...

— Paldies par sarunu!

Intervēja L.Kirillova

Parakstu vākšana beigusies. Kādi ir rezultāti?

◆ Noslēgusies parakstu vākšana «Tēvzemei un Brīvībai» izvirzītā alternatīvā pilsonības likuma atbalstam. Tiek apkopotī rezultāti visā Latvijā. Bet kā ir mūsu rajonā?

Veselu mēnesi rajonā darbojās trīsdesmit parakstu vākšanas vietas. Visos pagastos bija pa vienai tādai vietai, izņemot Upmalu, kur bija divas, kā arī Līvānu un Preiļu pilsētas, kur bija attiecīgi septiņas un trīs.

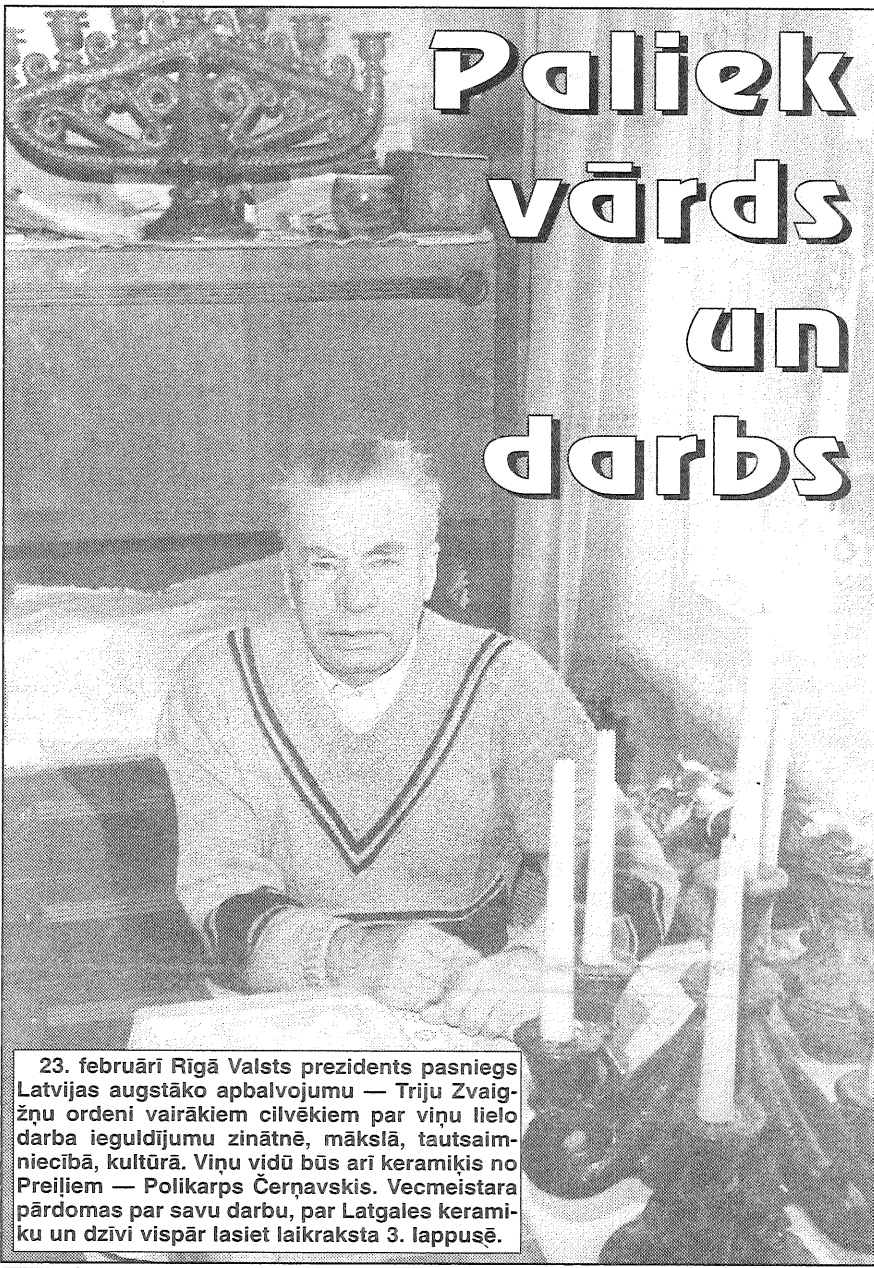
Pavisam rajonā ir 31039 balsstiesīgie iedzīvotāji, no kuriem par alternatīvo pilsonības likumprojektu parakstījušies tikai 1705. Tas ir, nepilni 5,5 procenti. Bet tagad par konkrētām pašvaldībām:

Aglonas pagastā — 72, Aizkalnes pagastā — 54, Galēnu pagastā — 43, Jersikas

pagastā — 63, Pelēču pagastā — 45, Preiļu pagastā — 34, Sutru pagastā — 34, Riebiņu pagastā — 37, Rožkalnu pagastā — 16, Rožupes pagastā — 89, Rudzātu pagastā — 75, Rušonas pagastā — 32, Saunas pagastā — 37, Silajāņu pagastā — 11, Stabulnieku pagastā — 81, Turku pagastā — 34, Siļukalna pagastā — 20, Upmalas pagastā — 53, Vārkavas pagastā — 15, Līvānu pilsētā — 609, Preiļu pilsētā — 251.

Pēc L.Ciša domām rezultātus ietekmēja situācijas nenoteiktība, sasprindzinājums finansu un ekonomikas sfērā. Iespējams, ka daudziem lauku iedzīvotājiem nokļūt uz parakstu vākšanas vietām traucēja sals un sniegs.

L.Kirillova

Paliek vārds un darbs

23. februārī Rīgā Valsts prezidents pasniegs Latvijas augstāko apbalvojumu — Triju Zvaigžņu ordeni vairākiem cilvēkiem par viņu lielo darba ieguldījumu zinātnē, mākslā, tautsaimniecībā, kultūrā. Viņu vidū būs arī keramiķis no Preiļiem — Polikarps Čerņavskis. Vecmeistara pārdoms par savu darbu, par Latgales keramiku un dzīvi vispār lasiet laikraksta 3. lappuši.

Kārtējā pašvaldību diena rajona padomē

◆ Otrdien rajona padomē tika organizēta kārtējā pašvaldību diena. Protams, ka pagastu vadītājus interesēja, kāds būs šī gada budžets. Visiem ir skaidrs, ka ne uz kādu valdības devīgumu nevar pat cerēt. Vajadzēs knapiņties vēl vairāk nekā pagājušajā gadā.

Pagastu padomju priekšsēdētājiem tika izdalītas anketas, pēc kuru aizpildīšanas rajona padome uzzinās pagastu vadītāju domas par teritoriālo reformu. Arī likumdošanā taču ir paredzēts izdarīt aptauju visos gadījumos par administratīvo vienību likvidēšanu vai to struktūras maiņu.

Patlaban ir skaidrs, ka ar naudu, kāda ir pagastu padomju rīcībā, visas vietējām pašvaldībām uzticētās funkcijas izpildīt vienkārši nav iespējams. Taču tūlītēja pagastu likvidēšana arī neko nedos. Izņemot to, ka daudzos lauku ciematos nāksies aizvērt izglītības un kultūras iestādes tādā gadījumā, ja tur tiks likvidēti administratīvie centri.

Spilgts piemērs situācijai var būt Silajāņi. Nav grūti iedomāties, kas tur notiks, ja tiks likvidēts pagasts. Droši vien nāksies slēgt bibliotēku, aizvērt klubu. Paliks tikai veikals ar patlaban ejošāko precī — alkoholu. Ja valdību šāda perspektīva apmierina, tad, protams, teritoriālo reformu var sākt tūlīt.

Lielākā daļa pagastu vadītāju ir pārliecināti, ka nepieciešama pakāpeniska rīcība, apvienojot pagastu funkcijas un to izpildi.

Informatīvajā dienā pagastu padomju priekšsēdētāji iepazinās ar rajona ceļu fonda līdzekļu prognozējamo izlietojumu vasarā. Jau sagatavota tāme pagastu ceļu greiderēšanai, profilēšanai, ceļu seguma uzlabošanai. Apmēram zināmas arī naudas summas, kuras varēs izlietot pagasti, noskaidrotas grants karjeru vietas.

Uz tikšanos ar pagastu vadītājiem bija ieradušies akciju sabiedrības «Preiļu siers» pārstāvji. Viņi aicināja aktīvāk iesaistīties uzņēmuma privatizācijā rajona iedzīvotājus, piena piegādātājus, jo par akcijām varēs norēķināties arī ar sertifikātiem, latos samaksājot tikai pusi summas.

Jācer, ka šis aicinājums atradīs dzirdīgas ausis, un zemnieki kļūs saimnieki savam uzņēmumam. Visiem taču labi zināms, kas notika ar lielajiem graudu pārstrādes uzņēmumiem, kad kavēšanās dēļ zemnieki tiem vairs netiek ne klāt. Kļūvusi zināma informācija, ka par akciju sabiedrību «Preiļu siers» sākuši interesēties republikas galvaspilsētā.

Interesanta bija Kanādas latvietes Ilzes Andžānes uzstāšanās par teritoriālās plānošanas jautājumiem. Var jau iebilst, sak, ko tie ārzemnieki zina no mūsu problēmām un mūsu plānošanas. Taču jāņem vērā, ka Latvijā pagaidām nav izglītotu speciālistu šajā jomā. Tāpēc ir lietderīgi izmantot metodisko daļu, lai piemērotu to mūsu apstākļiem. Kā saka, pašiem labāk redzams...

L.Kirillova

Kas notiek virs Preiļiem?

Augstkāpējs montētājs no Rēzeknes Sergejs Kučinskis, atbildīgais darbu vadītājs Bonifācijs Kalniņš, Pēteris Smirnovs no Cesvaines un brigādes vadītājs un atbildīgais darbu izpildītājs Nikolajs Šeršņovs no Rēzeknes. J. Zarāna foto

◆ Uzdrošinos apgalvot, ka Preiļu iedzīvotāju vidū tikai retais var lepoties ar to, ka ir skatījis uz savu pilsētu no putna lidojuma. Ko lai dara, nav mums tādu iespēju... Taču ir vīri, kam ik pēc laika pacelties augstu pāri namu jumtiem ir ikdienišķs pienākums. Pirms kāda laika viņus manīja rosāmiem televīzijas torņa pašā augšā. Lai noskaidrotu, kas tad notiek virs mūsu Preiļiem, jautāju Bonifācijam Kalniņam no Latvijas Valsts radio un televīzijas centra Preiļu radio releju stacijas. Lūk, ko viņš pastāstīja.

— Decembrī un janvārī notika televīzijas torņa metālkonstrukciju pastiprināšanas darbi. Tas nozīmē, ka cēlām augšā leņķa metālu un metinājam to klāt esošajām konstrukcijām. Jāsaka, tas bija visai sarežģīti.

Uzmontējam norvēģu firmas NERA antenu sistēmu. Līdzīgi darbi notiek visās lielākajās radio releju stacijās austrumu virzienā no Rīgas: Sigulda, Mali, Cesvaine, Viļāni un Preiļi. Tas ir nepieciešams, lai uzlabotu sakarus tajās apdzīvotajās vietās, kur līdz šim bija grūti uzvert televīzijas raidījumus. Tā bija, piemēram, Viesītes apvidū.

Jau pirms Latvijas neatkarības atgūšanas bija paredzēts būvēt televīzijas torni Līvānos un pēc tam arī Viesītē. Līvānos tagad televīzijas tornis ir. Kā būs Viesītē, grūti pateikt, jo ar finansēm ir sarežģīti.

Esam jau saņēmuši aparāturu jaunajai radio releju sakaru līnijai. Zinātajiem varu teikt, ka jaunā kanāla ietilpība būs 34 megabiti. Tuvāko nedēļu laikā aparātūra tiks uzstādīta. Visus darbus veiks speciālisti no Rīgas, kuri ir mācījušies speciālos kursus Norvēģijā.

Varam lepoties ar to, ka ejam līdzīkam. Translējam ne tikai radio un televīziju. Sadarbībā ar Latvijas Valsts radio un televīzijas centru esam darījuši visu, lai Preiļos būtu arī mobilais telefons. Darbojas četri kanāli.

Pie mums vairs nav svešs arī modernais mobilo radiosakaru veids peidžings, kas paver iespējas nezaudēt sakarus ar draugiem, kolēģiem, paziņām pat tad, ja atrodaties tur, kur nav tālruņa. Pavisam Latvijā ir trīs peidžeru tīkli, mēs strādājam HALLO tīklā.

Kā tad ir tur augšā virs Preiļiem? Skaisti, vējaini un ziemīgi. Skaisti, kaut arī līdz pavasarim vēl tālu...

L.Kirillova

Reforma bija nepieciešama, notika īstajā laikā un mērķtiecīgi

◆ Pagājušajā piektdienā LR Ģenerālprokuratūrā notika sanāksme, kuras darbā līdz ar pārējiem rajonu virsprokuroriem piedalījās arī Preiļu rajona virsprokurors Andris Paura. Sanāksmi ar savu klātbūtni bija pagodinājuši Valsts prezidents Guntis Ulmanis, iekšlietu ministrs Dainis Turlais, Ministru prezidenta biedrs Ziedonis Čeveris. Iespaidos par to, kas tika runāts no augstās tribīnes, lūdzu dalīties Andri Pauru.

— Sanāksme tika veltīta faktam, ka nelinearajā ziņā beigusies tiesu reforma. Tas bija aizvadītā posma vērtējums, analīze, ko plaši sniedza Ģenerālprokurors Jānis Skrastiņš. Viņš atbildēja uz trim jautājumiem: vai tiesu reforma bija nepieciešama, vai tā notika īstajā laikā un vai tās norise bija pietiekami mērķtiecīga.

Nepieciešamība strādāt pa jaunam radās jau ap 1985. gadu, kad par to sāka runāt savienības mērogos. Pēc pāris gadiem situācija vēl vairāk saspringa. 1987. gadā, piemēram, republikā tika reģistrēti 21,5 tūkstoši noziegumu. 1992. gadā šis skaits bija jau 61 tūkstošs. Lavīnveidīgi pieauga arī smago noziegumu skaits. 1987. gadā reģistrētas 107 slepkavības, bet 1993. gadā jau 423. Tikt galā ar šo darba apjomu bija grūti.

Reforma bija nepieciešama, lai tiktu galā esošajiem spēkiem. Pēc izmaiņām kriminālprocesā radās iespēja ekonomēt laiku, darbs tika vienkāršots. 1993. gada 1. jūlijā, piemēram, tika ieviests saīsinātais process. Tagad apsūdzību vairs neuztur tiesa. Starp prokuroru un advokātu notiek sava veida sacīkste, bet rezultātu izšķir tiesnesis.

Joprojām prokuratūrā ir ievērojams kadru deficīts. Republikas līmenī tas ir 14 procenti, bet mūsu rajonā pat 33 procenti. Tas nozīmē, ka sešu prokuroru darbu izpilda četri cilvēki.

Jānis Skrastiņš atzinīgi vērtēja prokuroru darbu pagājušajā gadā, jo visā republikā esot pieaudzis notiesāto personu skaits, kā arī iztiesāto lietu daudzums. Tas liecina, ka prokuroru darba efektivitāte palielinājusies. Par to runāja arī Guntis Ulmanis, viņš uzsvēra, ka, veicot savu nepateicīgo darbu, prokuratūras darbinieki tomēr saņem pārāk niecīgas algas. Taču palielināt samaksu par

darbu nav iespējams finansu trūkuma dēļ. Šī gada budžetā iedalītie līdzekļi salīdzinājumā ar pagājušo gadu gan nav samazināti, taču paredzēti datoru, pavairošanas tehnikas iegādei, autoparka atjaunošanai. Algām gluži vienkārši nepietiek.

Šo sāpīgo jautājumu uzsvēra Ventspils kolēģi, kur prokuratūras darbinieki aiziet par juristiem uz lielajām un bagātajām firmām un saņem pat trīs un četras reizes lielāku algu nekā prokuratūrā. Vienīgā iespēja saglabāt prokuratūrā labus kadrus — uzlabot viņu sociālo nodrošinājumu, palielināt pensijas un tā tālāk.

Vis, par ko sanāksmē runāja Ģenerālprokuratūrā, pilnā mērā attiecas arī uz mūsu rajona prokuratūru. 1992. gadā rajonā bija 578 noziegumi. 1993. gadā to skaits samazinājās līdz 430, 1994. gadā — 304, bet pagājušajā gadā noziegumu skaits atkal nedaudz pieauga — līdz 359. Tas izskaidrojams ar faktu, ka cilvēki vairāk uzticas tiesībsargājošajiem orgāniem un ziņo par daudziem sīkākām noziegumiem, piemēram, kad no kūtiņas nozagtas pāris vistas.

Pieaudzis atklāto noziegumu skaits. 1994. gadā republikā tika atklāts 31 procenti noziegumu, bet 1995. gadā jau 35,3 procenti. Mūsu rajonā šie skaitļi ir attiecīgi 78,6 un 84,1 procenti. Tie ir labākie rādītāji republikā.

Pagājušajā gadā uz tiesu aizsūtījām 200 lietas. Latgales tiesu apgabālā tas ir labākais rezultāts. Gribu piebilst, ka lietas nebija vienkāršas, jo tajās bija iesaistīti 294 cilvēki. Tātad, bija daudz grupveida noziegumu.

Ar labiem panākumiem esam darbojušies arī iepriekšējos gados izdarīto noziegumu atklāšanā. 1994. gadā, piemēram, atklājām 92 agrāk izdarītus noziegumus, bet pērn tādu bija 48.

Ar pārliecību varu teikt, ka tiesu reforma darbojas, bet prokuratūra strādā. Ļoti ceram, ka piepildīsies Ministru prezidenta biedra Ziedoņa Čevera solījums par to, ka šogad valdība apmierinās visas nepieciešamās tiesībsargājošo iestāžu, tajā skaitā arī prokuratūras, vajadzības efektīvam darbam. Vēl jo vairāk tāpēc, ka tiesu reforma kopumā vēl nav pabeigta.

Jāmācās savlaicīgi prognozēt un vadīt situāciju, jāpamāca darbinieki strādāt ar jaunajiem noziegumu veidiem.

L.Kirillova

Zelta ķēdīti vai 10 kg skumbrijas?

◆ Daudzi iebrucēji, kas apmeklē Preiļus, saka — pie jums ir dārgi pārtikas produkti. Ka tas patiešām tā, — nav grūti pārliecināties.

Vērtslietu tirgotavā, kas izvietojusies Preiļu universālveikalā, zelta ķēdīti var nopirkt par 22 latiem, bet gastronomā, kas arī atrodas pilsētas pašā centrā, skumbrijas, atkarībā no kūpinājuma, maksā 2 vai 2,50 latu par kilogramu. Tātad 10 kilogrami zivju nu ir zelta ķēdītes vērtē! Tiesa, tirgū šādas zivis maksā 1,80 latu kilogramā, kas, protams, arī ir dārgi.

Arī vislētāko cukuru (44 santīmi par kg) joprojām var nopirkt tirgū, bet patērētāju kooperācijas veikalos Jelgavā ražotais un fasētais cukurs maksā jau vairāk nekā 50 santīmus kilogramā.

Īpaši dārgi Preiļos ir sieri. Rīgas centrāltirgus piena paviljonā «Krievzemes siers» maksā 1,80-1,88 latu par kilogramu, bet Preiļu veikalos tā cena jau sakāpusi līdz 2,62 latiem.

To pašu nav teikt arī par «Holandes sieru», kas Preiļos maksā 2,30 latus. Dārgs ir arī tepat Preiļos ražotais «Latgales siers», kas patērētāju kooperācijas veikalā maksā 2,20 latus kilogramā. «Kož» arī citas piena produktu cenas. Piemēram, Daugavpilī Lazdonā ražotā jogurta puskilograms maksā 25 santīmus. Tik lēts jogurts, šķiet, Preiļu tirgotavās nekad nav manīts.

Pieaugot miltu cenai, dārgāka kļūst baltmaize un rupjmaize. Un tomēr cenu starpība dažādos pārtikas veikalos ir stipri atšķirīga, arī maizes kvalitāte ir atšķirīga.

Šķiet, vislētāko maizi patlaban tirgo veikalā «Prestīžs», kur klaipiņš maksā no

16 līdz 20 santīmiem. Aptuveni par tādu pašu cenu maizi var iegādāties tirgū. Taču vislielākais pieprasījums vēl joprojām ir Preiļu ražošanas un sagādes uzņēmuma ceptuvēs ceptajai baltmaizei un rupjmaizei, kaut gan tās cena pēdējā laikā palielinājusies.

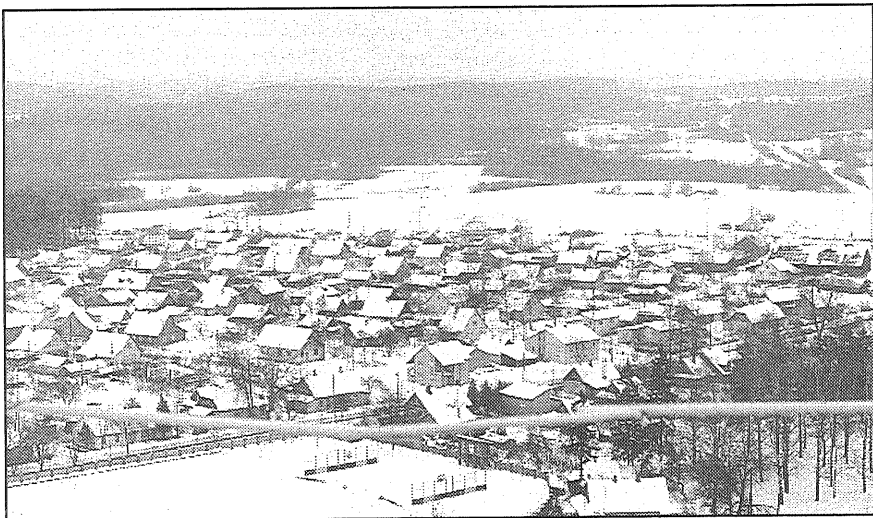
Desas, kūpinājumus un citus gaļas produktus samērā lēti var nopirkt veikalā «Ābelītes». Gaļas produktus te ievie no Jēkabpils, cenas šeit ir samērā stabilas.

Joprojām viens no pircēju iecienītākajiem veikalumiem ir «Trio», kur pārtikas produktu cenas vismaz par dažiem santīmiem ir zemākas nekā citur. Pilsētas centrā nupat atvērta jauns pārtikas veikals (bijušā maizes veikala vietā). Arī te tirgotāji necenšas likt lielus uzceņojumus.

Preiļu pārtikas veikalu īpašnieki dažādi cenšas piesaistīt pircējus. Visiem veikalumiem durvis ir uz ielas pusi, taču ne visur glīti un estētiski noformētas preču vitrīnas. Saldētam jūras asaris, kam cena ir pat līdz 1,30 latiem par kilogramu, vajadzētu gan būt vismaz dabas dotajā sarkanīgajā krāsā nevis melnpelekā. Jo pircējs tomēr nav ne naivs, ne bagāts, lai šādu preci ņemtu.

Preiļu tirgotavās vērotais liek secināt — uzceņojumi pārtikas precēm, kas nepārtraukti tiek palielināti, pilsētas iedzīvotāju, īpaši bērnu uzturu, padara arvien vienveidīgāku. Lai gan pilsētā atvērti arvien jauni pārtikas veikali, cenas gandrīz visur «kož»... Un pareizi saka mūsu pilsētas ciemiņi — Daugavpilī, Rēzeknē, Jēkabpilī un citās pilsētās to, ko tirgo pie jums, var nopirkt lētāk.

A.Iļina

Preiļi no augšas...

Vecmeistars. Latgales keramikas labāko tradīciju turpinātājs un tās slavas spodrinātājs, kura darbi nav saskaitāmi. Viņš nav skaitījis arī izdedzinātos ceplis. 1983. gadā, kad Polikarps Čerņavskis svinēja mūža 60. jubileju, toreizējie Latvijas PSR Vēstures muzejs un Latvijas PSR Mākslinieku savienība sagatavoja keramikas izstāžu katalogu, kurā hronoloģiskā kārtībā precīzi uzskaitītas izstādes, kādas no Silajāņiem nākušā keramika darbi ir bijuši aplūkojami, sākot ar Silajāņu keramikas izstādi Rīgā 1957. gadā. Sarakstā seko Maskava, Leipciga, Daugavpils, Rēzekne, Viļaka, Ludza, Krāslava, Gruzija, Ženēva, Bukareste, Havanna, Belgrada, Lietuva, Igaunija, Monreāls, ASV, Jelgava, Kijeva, Valmiera, Armēnija, Kirgizija, Maskavā un Rīgā izstādes notikušas vairākkārt.

No izstāžu zālēm daudzi simti darbu pārceļojuši uz dažādu muzeju fondiem. Neskaitāmas reizes viņa darbi pirkti, ko pasniegt ievērojamiem viesiem, kas apmeklēja Preiļus, Latviju, vai ārvalstu viesiem — Maskavā. Romas tēvam par atmiņu no Latgales apciemojuma arī tika ņemts Čerņavska darināts svečturis. (Taču joprojām par to nav samaksāts.) Keramikis saka, ka daudzkārt tā bija, ka augsti viri gluži kā pašsaprotamu lietu izvēlējas un paņēma viņa darbus, bet par samaksu vienkārši piemirsa...

Šodien, no sava lielā gadu kalna mākslinieks uz pasauli, uz dzīvi raugās filozofiski, pārīnodarījumus viņš uztver ar daudz pieredzējuša cilvēka mieru. Arī to, kā gadu gaitā viņam vienmēr nākusi līdzī «pagātne». «Jums tāda pagātne» — daudznozīmīgi un ar uzsvāru tika teikts tajās reizēs, kad mazāk talantīgi un nesafidzināmi mazāk darījuši mākslinieki saņēma dažādus padomju Latvijas laika apbalvojumus. «Pagātne» nozīmēja tos gadus, ko Polikarps Čerņavskis pavadīja iesauktus vācu armijā. Kad par ilgajiem darba gadiem daudzi viņa viengadnieki saņēma medaļu «Darba veterāns», orķestrim spēlējot tušu un svingām runām skanot, Čerņavska medaļa gulēja kāda kabačā, no kuras bez spožām runām tika izvilka un keramikim iedota otrajā dienā.

Spožie vārdi sen izgaisuši no ļaužu atmiņas, bet dzīvo lepnie daudzžuburu svečturi, zemes un tīrumu krāsās tērtās vāzes, podi, dažādi citi trauki. Tie neļauj aizmirst sirmo Latgales keramiku, kas šodien tikai retu reizi atstāja dzīvokli aukstajā piecstāvu blokmājā Preiļos un tuvinieku mašīnā vests ieradās keramikas darbnīcā.

Ziņu par Triju Zvaigžņu ordeņa piešķiršanu keramikam uzņēma vēsā mierā, drīzāk kā lietu, kas beidzot ir sakārtota, kurai vairs līdzī nevelkas «pagātne». Ir redzētas televīzijā šis ordeņu pasniegšanas, valdības vīru rokaspiedienu. Kam un kā pastāstīt, ko jūt pāri septiņdesmit gadiem nodzīvojis cilvēks, kurš gadus piecdesmit ir smagi micījis mālus, stundām, dienām un gadiem griezis podnieka virpu, karsis un naktis negulējis pie cepliem, strādājis, strādājis un vēlreiz strādājis. Smagi. Jā, arī labi nopelnījis. Ar godīgu paša roku darbu. Nopelnīto krājis. Lai ar to pārticīgi un laimīgi pavadītu vecumdienas. Tie sakrātie desmiti tūkstoši divu naudas devalvāciju laikā kļuva par dažiem desmitiem latu.

Šodien ar savu un dzīvesbiedres pensiju tik tikko savēl kopā galus. Ar vienu pensiju nomaksā apkures un komunālos izdevumus. Otra pensija vajadzīga uzturam un zālēm. Jo veselība ir vāja. Plaušas vairs nemaz nepanes slapja māla smaržas un glazūru dvakas pilno gaisu darbnīcā, tāpēc kooperatīvais dzīvoklis ir vieta, kur labāk justies. Neraugoties uz pirmā stāva dzīvokļa aukstumu, kad vējš velk cauri sienām, aukstums atstāro no dzelzsbetona grīdas un naudu «apēd» arī bieži ieslēgtais elektriskais kamīns. Tādi paši apstākļi kā simtiem un tūkstošiem citiem šodienas pensionāriem. Kā vērtēt ordeņa pasniegšanu, kad cilvēkam ir atņemti visi viņa mūža ietaupījumi, kas gūti ar paša rokām smagi fiziski strādājot?

Pie Polikarpa Čerņavska preses pārstāvji ir ciemojušies bieži, dzīvesbiedre Staņislava rāda kaudzīti žurnālu un avižu, kurās publicētas intervijas ar keramiku, viņa darbu fotouzņēmumi, kāda Preiļu 1. vidusskolas skolotāja, beidzot Mākslas akadēmiju, ir rakstījusi par viņu diplom-

darbu, viņš ir filmēts. Arī «Novadnieks» ne reizi vien ir rakstījis par keramika dzīves ceļu, par to, kā no Silajāņu māla pakalniekiem dzimtajā pusē viņš ir atnācis līdz Preiļiem, bet darbi — aizgājuši pasaulē. Viena no pēdējām plašākajām intervijām ar Polikarpu Čerņavski bija īsi pirms viņa septiņdesmitgadē trīs gadus atpakaļ. Šoreiz nepārtraucu keramiku mākslinieku ar tradicionāliem žurnālistu jautājumiem, bet aicināju pastāstīt par dzīvi, par keramiku, par to, vai dzīvos Latgales keramika, par Preiļu keramikas ceļa uzbūvēšanu un nojaukšanu, kas tagad sabiedrībā ir radījis rezonansi, un kopumā — par brīvu Latviju.

Viņi dzīvo mums līdzās

Paliek vārds un darbs

— Ne visai ar veselību. Jau pagājušajā gadā biju pienācis pie tās vietas, ka jutu — jāiet projām. Nekā nevarēju atturēties. Viss pārstāja. Jau klusīks viss palika. Tikai sirds vēl darbojās. Laiks arī man jau uz to pusi, kur aizgāja Vilcāns, Paulāns, kad nosvinēja 75. jubileju.

Ar mālu esmu strādājis visu mūžu. Pabeidzu pamatskolu un pēc gada sāku. Manā paaudzē bija vairāki jauni puīši, kas nodarbojās ar keramiku. Sievasbrālis Babris. Arī mani vecāki taisīja podus. Nebija līdzekļu, ar ko skoloties tālāk, vajadzēja sākt mācīties amatu, sākt pelnīt, lai varētu apgērbties, būtu no kā pārtikt, būtu tāpat kā citiem jaunekļiem.

Podnieku tajā laikā bija daudz. Visi lielākoties gatavoja saimniecības lietas. Tas bija pirmā Ulmaņa gados. Bet Vilcāns, Paulāns izvīrījās ar dekoratīvām lietām, kas bija modē — svečturiem, servīzēm. Tad nāca vācu laiks. Mani iesauca armijā. Pēc atgriešanās kādu laiku strādāju kolhozā, tad aizbraucu uz Kuldīgas rajonu, kur bija keramikas cehs un ķieģeļu fabrika.

Pēc kāda laika atgriezos uz savu pusi, Viļānos bija tāds artelis, strādāju tajā. Nesmu dikā pavadījis laiku nekad. Kopš bērnības līdz pat šim laikam esmu strādājis. Par šo darbu tagad saņemtu pensiju — pie četrdesmit latiem. Palīdzību nekam neesmu prasījis. Ko var darīt, ka ir pienācis laiks, ka tie, kas ir strādājuši, neko nesaņem, un kas nav neko darījuši, — saņem.

Nedomāju, ka tāda būs brīvā Latvija. Tā nav ne brīva, ne Latvija. Tā ir kā pakārtis cilvēks, ar vārdu sakot. Pakārta. Brīvības un taisnības nav. Spiež no vienas puses un otras. No rietumiem un austrumiem. Mēs paši neko nevaram izlemt. Tā nav brīvība. Brīvība ir brīvs cilvēks, kurš var brīvi darīt.

Cilvēkos zudis arī darba tikums. Daudzi grib viegli dzīvot, tikt pie pārticības bez darba. Tas nav iespējams godīgā veidā. Agrāk arī attieksme pret darba cilvēku bija citādāka. Manas bērnības un jaunības laikā, ja cilvēkam piederēja zemes gabals, tad viņš to arī kopa un apstrādāja. Bet arī valstij bija cita nostāja. Samaksāja reizi gadā vienu summu un pietika. Tagad ir gan tāds nodoklis, gan tāds. Nodoklis uz nodokļa. Bet, cik cilvēks saņem, vai viņš to ir spējīgs samaksāt, nevienu neinteresē. Piemēram, mēs.

Tā sauktajos Brežņeva laikos strādājām, nopelnījām, nopirkām kooperatīvo dzīvokli. Bet tagad, brīvajā Latvijā, jāpārdo, lai būtu no kā iztikēt. Domāju, ka pie tā, kā mums šajā brīvībā iet, ir valdības vaina. Zagļi ir jātiesā, kas negrib strādāt, ir jāpieliek pie darba. Ja viņi negrib strādāt atsevišķi, lai dibina kolhozus, bet lai strādā. Bet visi grib būt par priekšniekiem, nav gribētāju būt par strād-

niekiem. Tie ir mūsu valstī iekļūdušie klaidoņi, kuriem, kā paši saka, mājas ir visur. Un visur gribas būt par priekšniekiem. Bet tos, kas ir iedzīvojušies, kam ir dzimtene, no savas mājas ar varu nevar izraut.

Jaunieši diemžēl arī iemācās to sliktāko no šiem klaidoņiem, negrib strādāt. Par to pašu keramikas cepli runājot. Bija jau laba doma, ka vecie meistari mācīs jaunos. Bet vajadzēja to kaut kādi savādāk nokārtot, nosaukt par studiju, piešķirt kādus līdzekļus. Meistars un māceklis mūsdienās vairs nav savienojami. Jaunie negrib smagi micīt mālus, taisīt glazūras. Viņš

ierodas un paņem meistara sagatavotos mālus, glazūru, viens un divi ir gatavs «viņa» trauks, un skaties, viņš jau stāv ar to tīrū un vēl uzlicis augstāku cenu nekā meistara ražotajam. Reiz, kamēr paēdām brokastis, māceklis visu manu glazūru bija uzlējis saviem traukiem. Pie tam, pašiem bija jāapmaksā visi kurināšanas izdevumi, par elektrību, ūdeni. Šādos apstākļos strādājot, meistaram radās vieni vienīgi zaudējumi. Tāpēc arī tas keramikas ceplis paputēja.

Keramika ir lieta, kas prasa darbu katru dienu nepārtraukti augu gadu. Sagatavo mālus. Tad sēties pie virpas, izvirpo iedomātā trauka formas. Piemēriņi detaļas, izrotā, kaltē, pārklāj ar glazūru, kurini cepli. Esmu redzējis, kā talantīgi keramiku aizlaiž postā darbu, sāk uzdzīvot. Ļoti labi izstrādātas formas, rindām stāv izgatavoti trauki. Keramikis plosto. Atskrien sieviņa, ievēl visādus zīmējumus, izrotā tos. Nu tikai glazūru virsū, krāsni un prom uz tirgu. Bet ko padarīsi, ja alkohols ņēmis virsroku. Keramikis dzer, bet trauki kalst. Un pienāk diena, kad tie ir pārkalts, un ar to brīdi viss skaitās pagalam. Nekas vairs nav glābjams.

Nevienā darba posmā keramika necieš nolaidību. Pat malka ceplja izdedzināšanai jāsakalda īpaša. Pagalēm jābūt plakānām, lai augstu liesmu celtu. Cits trīsstārainas pagales cērt, no tādām tikai ogles. Kāds, slavenāks, atkal dižojas — iedošu puslītnu policijas priekšniekam, viņš «sutočnikus» atsūtīs malkas skaldīšanai. Kāds tur trauks iznāks, kad ceplim arēstīte hulīgāni malku skaldījuši.

Ar dažādiem cilvēkiem un raksturiem nācies iepazīties, ar slaveniem keramikiem, ar citu nozaru māksliniekiem. Viens keramiks teica, ka nekādi nevar izgatavot svečturi, lai visas galviņas būtu vienādas. Tagad formu uztaisījis. Piepilda ar mikstu mālu, un tad gan iznāk vienādi. Es atkal domāju, ka īsta Latgales keramika rokkraksts ir, kad jūtams pirkstā nopspiedums, kad nav līdz milimetram precīzi. Tomēr roka man vienmēr ir stingra un acumērs precīzs.

Svečturus vispār grūti veidot. Nevienā pusē no ass tas nedrīkst būt smagāks. Lielākais svečturis, ko esmu izveidojis, ir ar deviņpadsmit žuburiem. Man ir tikušas pasūtītas servīzes. Krūzītēm jābūt vienādām, bet formas gan nekad neizmantoju. Iztaisīju pa četrdesmit krūzītēm, un tad salīdzinot izmeklēju pilnīgi vienādās servīzei.

Keramikā neko nevar padarīt vieglāk un ātrāk. Kādā seminārā, kad uz ceplja izdedzināšanu bija daudz ciemiņu un mākslas aprindu pārstāvju, bija kāds, kurš teicās par labu keramikas prateju. Viņš klāja ar glazūru, visiem rādīja, kāda krāsa un spīdums būs pēc apdedzināšanas. Izvilcām laukā. Un nav tās krāsas. Vietvietām, nedaudz. Tad viņš brīnījās, kā tā,

Čerņavski, tavi trauki tik krāsaini. Bet viņš pat neiedomājās, kā bija mālus micījis. Poda skaistums sākas jau micīšanas laikā. Jo ilgāk mālu viļāsi, spaidīsi, micīsi, jo sīkporaināks tas būs, un glazūra turēsies virsū. Jo māls šā tā apviļāts, ar rupjākām porām atstāts, jo glazūra tajās iecūcas iekšā, kā tas bija šajā gadījumā.

Katram keramikim savs darba veids, savs rokkraksts. Esmu iemācījis šo amatu savam dēlam un znotam. Znota darbi ir tuvāki, līdzīgāki maniem darbiem, var teikt, ka znots iemācījis manu rokkrakstu. Dēls strādā savādāk. Tomēr gan viens, gan otrs podniecību ir likuši pie malas un sameklējuši citu darbu, kur ir stabila, kaut neliela alga.

Keramikas izstrādājumus cilvēki nepērk, jo šodien ir jādama par pārtikas nopirkšanu, nevis par mākslas priekšmetiem. Inteliģence — skolotāji, ārsti, radošo profesiju pārstāvji, kas pamanīja jaunumus keramikā, centās nopirkt skaistus traukus, šodien to vairs nevar atļauties zemo algu dēļ. Keramikim sagādāt materiālus, bet pašlaik oficiāli nevar nopirkt ne krāsas, ne glazūras, ne atvest mālu, apmaksāt tehnoloģijas izdevumus, samaksāt nodokļu prasa tik daudz līdzekļus, ka rezultātā par darbu nekas nepaliek pāri.

Latgales keramika, tāda, kāda tā bija, aiziet aizmirstībā. Jaunās keramiku paaudzes aizvien vairāk pielieto tehnikas iespējas. Mālu mīca mašīnās, to ieliek formās, apdedzina elektriskajās krāsnīs. Līdz ar to tā zaudē iespēju katram traukam būt vienreizējam, neatkārtojamam. Rēzeknes mākslas skolas audzēkņi reiz bija pie manis, kad dedzināju cepli. «Jēzus Marija,» viņi teica, «šādos dūmos izturēt! Nemūžam!»

Keramikas centrs tagad pārvietojies uz Rēzekni. Vidējās paaudzes meistarību darbus apskatos izstāžu katalogos, fotogrāfijās. Ir interesanti darbi, tīri nekas, bet reizēm redzams, ka pietrūcis pacietības. Preiļos arī ir keramiku, bet nevar maizīti nopelnīt ar šo darbu.

Mans uzskats vienmēr ir bijis, ka keramikim vajag būt meklētājam, izdomāt kaut ko jaunu, nebijušu. Dažreiz jaunie man prasa iemācīt iztaisīt medavnieku, piena podu. Tas viss ir bijis, es viņiem saku, to jau mūsu tēvutēvi taisīja. Vajag izdomāt kaut ko savu.

Polikarpa Čerņavska mūžs ir bagāts un daudz tagad atmiņu. Par dažādiem cilvēkiem, par dažādiem notikumiem. Garajā gājumā sastapti visādi ļaudis. Silajānos dzīvojot bija tā, ka citi, kam skauda viņa slava, pat ceļa prasītājiem parādīja uz otru pusi. Bija ārsti, kas izsauka pie slimā meistara, pie kura «ātro» mašīna pa māliem nevarēja piebraukt, skriešus atbrīda basām kājām. Bija tuvinieki, kas teica, ka podniekam «zirga skalīne» (zirgam siena nesamais grozs) pielikta ar naudu, bija, kas brīvdabas muzejā nopakaļ sauca «miljonārs».

Rūgtums nav saglabājies. Arī par to, kā aizdeva kādam keramikim naudu mājas nopirkšanai un kā solīts atpakaļ pēc gada saņēma parādu — nu jau latos — piecdesmit latos. Viņš runā kā no malas, jo, ko nu vairs grozīt. Labi vēl, ka pēc mājas pārdošanas Silajānos, izdevies Preiļos nopirkt darbnīcu, māju saviem bērniem, pēc tam — šo dzīvokli. Jautri dzīvot tādā istabā, kur pieklauvē pie sienas, un cauri plānajam dzelzsbetonam pa elektrorozetes caurumu var sarunāties ar kaimiņu bērniem, palūgt, lai viņi kaut ko uzspēlē. Ja Polikarps Čerņavskis būtu strādājis šādā «kvalitatē» kā celtnieki, viņa vārdam šodien nebūtu skanējuma. Vārds un darbs ir neatņemams, arī tad, ja zaudēta samaksa par to.

Bet pats Polikarps Čerņavskis uzskata, ka citi pensionāri dzīvo vēl nesalīdzināmi sliktāk. Sarunas noslēgumā viņš cerīgi saka, ka varbūt šovasar vēl spēš pastādāt. Un ka nav vairs nekā, ko viņš no dzīves īpaši gribētu. Vienīgi daudz maz mierīgos apstākļos nodzīvot. Ka nebūtu karu, vai kādu nemieru. Ka cilvēki satīcīgāk dzīvotu, jaunatne labāk saprastu vecus, valsts dzīve normālākā gultnē ievirzītos. Cita nekā.

L.Rancāne

Līvānos par alternatīvo pilsonības likumprojektu parakstījušies 609 iedzīvotāji

Kā informēja vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs Andris Sopolis, vislielākā iedzīvotāju aktivitāte bijusi tieši 12. februārī, kad par šo likumprojektu parakstījušies vairāk kā 100 līvānieši.

Aktīvākie parakstu vakšanas laikā bi-

juši vecāka gadagājuma cilvēki.

Nekādi likumpārkāpumi netika konstatēti, pagaidām neviens arī neesot sūdzējies par jebkādam represijām pasē iespīestā zīmoga dēļ.

Daina Kursīte

Skolā ienāca brīnums

Jūlija Požuvanska, Aļona Madžule, Karina Cvetkova, Tatjana Kudrjašova, Inga Ušpele. Foto — Jānis Treņuks

Daudzās nebūšanas, ko atnesis pārmaiņu laiks, tā vien vedina cilvēku uz pesimismu. Tāpēc zelta vērtē ir tie cilvēki, kuri paši prot neparādīt savas ikdienas rūpes un vēl māk citus noskaņot uz optimismu. Tāda ir arī Silajāņu pamatskolas skolotāja Janīna Maksimova. Viņas talantīgi veidotie un vadītie pasākumi ir priecējuši un priecē skolas kolektīvu, vecākus, neretos ciemiņus un pagasta ļaudis.

Kārtējais pasākums februāra pirmajā dienā rit ierastajā kārtībā. Asprātīgās vārdu spēles izsauc veselīgus smieklus, sākuma klašu audzēkņu centība deju sacīkstē — aplausus, negaidītie konkursi — rosību zālē. Atzinības vērts ir ciemiņu, Preiļu 2. vidusskolas skolotājas Rimmas Gavrilovas vadītās deju grupas priekšnesums. Visiem pārsteigums, kad skolas zēni par gada skolnieci izvēl Astrīdu Šnitko no septītās klases, ar ievērojamu punktu skaitu apsteidzot pasākumos parasti tituletas 8.-9. klašu meitenes. Vēl lielāks pārsteigums ir, kad skolas meitenes gada skolnieka titulumam vislielāko bal-

su skaitu dod... skolotājam Fredim Bergmanam(!).

Un tad notiek tas, ko mēdz saukt par brīnumu. Pašā ziemas spelgonī skolas zālē ienāk... pavasaris. Ir tā, kā skurbinošajā ieviedu laikā... Eleganta kavaliera, septītklasnieka Andra Ušpeļa pavadītas, četras meitenes visiem nodemonstrē kāzu kleitas, kas viņu mātēm bijušas mugurā, sakot «jā» vārdu saviem vīriem, un nu jau krietnu laiku gulējušas pūra lādes dibenā. Starp viņām sākuma klašu skolniece stilizēti baltā tērpā.

Emocionālais šoks ir tik spēcīgs, ka skolotāji un tehniekie darbinieki uzkrītoši ātri pēc pasākuma aizslīd katrs uz savu pusi, — tak laikam ir tikusi aizskarta kāda jūtīga dvēseles stīga. Saku to tāpēc, ka arī pats sāku rindot vārdus uz papīra, ko ilgu laiku netiku darījis.

Šis rakstītās rindas lai ir mana pateicība skolotājai Janīnai Maksimovai, kura pati ir augusi un skolojusies Silajānos un, varbūt, tāpēc zina, cik nepieciešami ir gaišie brīži lauku vientuļajā ikdienā.

Teodors Želvis

Valsts ieņēmumu dienests informē

Par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarāciju iesniegšanu

Vispirms par tiem, kam ienākumi nav jādeklarē. Paziņojumu par deklarācijas neiesniegšanu aizpilda personas, kuru gada ienākums nepārsniedz gada neapliekamo minimumu, tas ir, 270 latus.

Tiesības neiesniegt paziņojumu un ne-deklarēt ienākumus ir:

— pensionāriem, kuri saņem pensiju vai kuru ienākumi, neieskaitot pensiju, nepārsniedz 270 latus gadā;

— personām, kuras saņem pabalstus bērnu kopšanai līdz triju gadu vecumam vai citus Ministru kabineta noteiktos pabalstus, vai kuru ienākumi, neieskaitot pabalstus, nepārsniedz 270 latus gadā;

— personām, kuras jaunākas par sešpadsmit gadiem (vai šo vecumu sasniedza 1995. gadā), ja tās negūst ar nodokli apliekamus ienākumus.

Visām pārējām personām, kuras neatbilst šiem nosacījumiem, ir jāiesniedz gada ienākumu deklarācija.

Ja persona strādā algotu darbu, tad darba vietas grāmatvedībā jāsaņem «Paziņojums par algas nodokli» 2. pielikums. Ja ir vairākas darba vietas, tad šis paziņojums jāsaņem visās darba vietās un jādeklarē visi ienākumi, sastādot deklarāciju darba vietas grāmatvedībā vai nodokļu inspekcijā.

Gada ienākumu saīsināto deklarāciju aizpilda nodokļu maksātāji, kuri gada laikā guvuši ienākumus no algota darba un kuru gada ar nodokli apliekamais minimums nepārsniedz 3600 latus. Deklarācija aizpildāma, izmantojot «Paziņojumu par algas nodokli», kuru saņem ienākuma gūšanas vietā.

Gadījumos, ja maksātājam bijuši attaisnoti izdevumi, kuri izslēdzami no gada apliekamā minimuma, vai arī gada laikā, aprēķinot un ieturot algas nodokli, nav piešķirti atvieglojumi vai neapliekamais minimums pilnā apmērā, tad nodokļa maksātājam ir tiesības aizpildīt un iesniegt gada ienākumu deklarāciju ar visiem pielikumiem. Un tie ir:

- ienākumi, kas gūti uzņēmumos, iestādēs un organizācijās un par kuriem ieturēts vai bija jāietur ienākuma nodoklis;
 - ar nodokli neapliekamie ienākumi;
 - attaisnotie izdevumi;
 - atvieglojumi par apgādājamiem un par invaliditāti;
 - fizisko personu (rezidentu) ārvalstīs gūtie ienākumi,
 - par fizisko personu taksācijas gadā saņemto autoratļidzību, zvērināto advokātu un citu personu ienākumiem no neatkarīgiem profesionāliem pakalpojumiem;
 - ienākumi no saimnieciskās darbības.
- Pēdējo pielikumu aizpilda, ja ir ienākumi no individuālā darba. Tas jāaizpilda arī in-

dividuālajiem uzņēmumiem, zemnieku vai zvejnieku saimniecībām, ja tie nav uzņēmumu ienākuma nodokļa objekts. Tas pats jādara piemājas un palīgsaimniecību īpašniekiem, kā arī tad, ja ir ienākumi no nekustamā īpašuma un kustamās mantas iznomāšanas. Ir arī pielikums, kurā jāatzīmē citi maksātāja apliekamie ienākumi.

Deklarācijas ir jāiesniedz līdz šī gada 1. aprīlim. Par deklarāciju savlaicīgu neiesniegšanu no maksātāja tiek piedzīta soda nauda triju procentu apmērā no viņa gada apliekamā ienākuma.

Nodokļu inspekcija lūdz grāmatvedību darbiniekus sniegt konsultācijas saviem strādājošajiem, kā pareizi aizpildīt deklarācijas un savlaicīgi iesniegt.

Par neapliekamā minimumu

Sakarā ar neskaidribām neapliekamā minimuma piemērošanā, Valsts ieņēmumu dienesta rajona nodaļa paskaidro, ka grozījumi likuma atsevišķos pantos stājušies spēkā 1996. gada 1. janvārī un nosaka, ka, sākot ar 1. janvāri, piemērojams tikai viens neapliekamais minimums — paša ienākuma nodokļa maksātāja neapliekamais minimums 22,50 latu apmērā.

Likums nosaka, ka šis neapliekamais minimums piemērojams arī aprēķinot nodokļu maksātāja ar nodokli neapliekamo minimumu par apgādājamiem un papildus atvieglojumiem sakarā ar invaliditāti vai politiski represētās personas statusu.

Tādējādi nodokļa maksātājam par apgādājamiem ar nodokli neapliekamais minimums no šī gada 1. janvāra ir 11,25 lati. Strādājošiem pirmās un otrās grupas invalīdiem un politiski represētajām personām papildus atvieglojums ir 22,50 lati, bet strādājošajiem trešās grupas invalīdiem — 15 lati.

Ja par janvāri neapliekamā minimuma apmērs par apgādājamiem piemērots kļūdaini, kļūda koriģējama, veicot nākamā mēneša iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķinu.

Materiālus publicēšanai sagatavoja
L.Kirillova

Nodokļu maksātāju deklarācijas Valsts ieņēmumu dienesta Preiļu rajona nodaļa pieņems:

Preiļos, Kārsavas ielā 4, trešajā stāvā,
katru dienu no plkst. 8.00 līdz 19.00,
sestdienās no plkst. 9.00 līdz 15.00;
Līvānos, Zaļā ielā 23, katru dienu no
plkst. 8.00 līdz 19.00, sestdienās no
plkst. 9.00 līdz 15.00.

Veidlapas var saņemt uz vietām.
Informācija pa telefoniem: 22341,
21063, 24253, 41432.

Par reģistrēto bezdarbu Preiļu rajonā

Pēc Nodarbinātības valsts dienesta Preiļu nodaļas informācijas 1996. gada janvāra beigās NVD iestādēs Preiļu rajonā bija reģistrējušies 4500 bezdarbnieki un bezdarba līmenis sasniedza 19,5% no rajona darbaspējīgo iedzīvotāju skaita. No minētajiem bezdarbniekiem 2500 ir reģistrēti Līvānu zonā, bet pārējie Preiļu. No kopējā bezdarbnieku skaita vairāk nekā 3000 cilvēku ir pilsētu iedzīvotāji, bet pārējie nāk no pagastiem, pie tam Līvānu pilsētā vien bezdarbnieku skaits ir gandrīz 2000 un bezdarba līmenis sasniedz turpat 30% no darbaspējīgajiem iedzīvotājiem. Rajona pagastos pēc pārskata datiem bezdarba līmenis svārstās no 8% līdz 38% no darbaspējīgo iedzīvotāju skaita.

Salīdzinot ar 1995. gada sākumu, kad bezdarbnieku skaits sasniedza 5000 cilvēku, gada laikā tas izrādīja tendenci samazināties un otrajā pusgadā stabilizējās uz atzīmes ap 4500. Kā negatīva tendence atzīmējama ilgstošo bezdarbnieku (bez darba vairāk nekā 6 mēnešus) īpatsvara palielināšanās. Ja 1995. gada sākumā ilgstošo bezdarbnieku skaits bija 3280 vai 67% no kopējā skaita, tad 1996. gada sākumā — 3560 vai sasniedza jau 79% no kopējā skaita.

Analizējot bezdarbnieku kontingentu pēc vecuma, secinām, ka 2430 vai 55% no kopējā skaita ir vecumā no 30 līdz 49 gadiem, arī darba stāžs šiem bezdarbniekiem ir vairāk nekā 10 gadi. Minētie skaitļi liecina, ka vairāk nekā puse no visiem bezdarbniekiem ir vecumā, kad darba pieredze un spējas ir visaugstākās. Tomēr jāatzīmē, ka 60% no kopējā bezdarbnieku skaita ir tikai vidējā vispārējā vai pat pamatizglītība. Diemžēl lielākajai daļai bezdarbnieku ir visai zems profesionālās sagatavotības līmenis un arī viņu specialitātes mūsdienu apstākļos praktiski nav pielietojamas, šie bezdarbnieki būtu spējīgi

konkurēt darba tirgū tikai pēc pārkvalificēšanās.

Nodarbinātības dienests turpināja arī strādāt bezdarbnieku apmācībā un pārkvalifikācijā. 1995. gadā dažādus kursus ir pabeiguši 125 bezdarbnieki, no kuriem pēc tam 52 ir iekārtojušies darbā. Kopā bezdarbnieki ir apguvuši 22 dažādas specialitātes. Vislielāko popularitāti bija ieguvis personālo datoru operatora un zemspiediena katlu kurinātāja specialitātes. Pagājušā gada beigās Līvānu pilsētā tika organizēti bezdarbnieku ekspresapmācības kursi «Kā atrast darbu?». Pa šo laiku šajosursos Līvānos ir apmācīti vairāk nekā 60 cilvēki un 12 — Preiļos.

Nodarbinātības dienests arī pagājušajā gadā organizēja arī algotus pagaidu sabiedrisko darbus. Šāda veida darbā 1995. gadā vidēji katru mēnesi strādāja 176 bezdarbnieki, un gada laikā šo darbu apmaksai izlietoti 55410 lati. Abās pilsētās un 6 rajona pagastos turpinājās arī t.s. neapmaksātie pagaidu sabiedriskie darbi, kuru veikšanā vidēji mēnesi piedalījās ap 400 bezdarbnieku.

Lai prognozētu stāvokli darba tirgū 1996. gadā, pagājušā gada beigās tika organizēta rajona uzņēmumu un organizāciju aptauja. Šāda aptauja aptvēra 36 rajona uzņēmumus un organizācijas ar kopējo strādājošo skaitu ap 3700 cilvēku. Pēc aptaujas rezultātiem varam secināt, ka arī šīnā gadā nav gaidāma darbavietu skaita palielināšanās, tomēr nav gaidāms arī kaut cik ievērojams bezdarbnieku skaita pieaugums.

Ir veikti dažādi pasākumi, lai uzlabotu situāciju Līvānos. Sadarbībā ar speciālistiem no Dānijas notika pilsētas atdzimšanas projekta «Līvānu renesanse» izstrādāšana. Projekta ietvaros ir sastādīts konkrēts darbības plāns, apkopotu ideju konkursa rezultāti un veikta diezgan pamatīga bezdarbnieku aptauja, notiek darba meklētāju kluba telpu iekārtošana.

Nobeigumā gribu atgādināt, ka šī gada janvārī ir stājušies spēkā grozījumi likumā «Par nodarbinātību». Turpmāk lēmumu, ar kuru persona tiek atzīta par bezdarbnieku, pieņems rajona vai pilsētas nodarbinātības valsts dienesta vadītājs četrpadsmitajā dienā pēc personas reģistrācijas nodarbinātības dienesta iestādē, bet bezdarbnieka pabalstu piešķir, sākot ar dienu, kad bezdarbnieks iesniedzis visus nepieciešamos dokumentus rajona sociālās apdrošināšanas pārvaldē (tātad ne agrāk kā 14 dienas pēc reģistrācijas NVD).

Ir pastiprināta arī atbildība par nodarbinātības dienesta prasību izpildīšanu.

Bezdarbnieka statuss tiek zaudēts, ja konkrētais bezdarbnieks vismaz vienu reizi mēnesī neierodas nodarbinātības dienesta iestādēs, ja divas reizes pēc kārtas atsakās no piemērota darba piedāvājuma vai arī no profesionālās apmācības vai pārkvalifikācijas, vai arī bez atbilstoša iemesla neapmeklēja profesionālās apmācības vai pārkvalifikācijas nodarbības, vai arī nepilda darba līgumu par algotu pagaidu sabiedrisko darbu veikšanu. Bezdarbniekam, kas bezdarbnieka statusu ir zaudējis iepriekšminēto iemeslu dēļ, ir tiesības bezdarbnieka statusu iegūt no jauna ne ātrāk kā pēc sešiem mēnešiem no bezdarbnieka statusa zaudēšanas dienas.

Strādājošajiem jāņem vērā arī tas, ka no 1996. gada 1. oktobra bezdarbnieka pabalsts būs tieši atkarīgs no saņemtās darba algas apjoma, tātad oficiālajos dokumentos ir jānorāda reālā darba alga, no kuras ir jānomaksā arī attiecīgais sociālais nodoklis. Tiem, kuri vēl joprojām strādā bez oficiālas darba attiecību nokārtošanas, būtu pēdējais laiks noslēgt darba līgumu ar darba devēju.

S.Bernāns,
NVD Preiļu nodaļas vadītājs

Rajona bibliotēkā — informācijas birojs

◆ **Rajona galvenajā bibliotēkā darbu uzsācis informācijas birojs.**

— Informācijas birojs ir bibliotēkas struktūrvienība, — pastāstīja tā vadītāja **Velta Beča**. — Tas ievāc un apkalpo četru veidu informāciju — lietišķo, novadpētniecības, tūrisma un informāciju par Ziemeļvalstīm.

Savu darbību informācijas birojs sāka pagājušā gada beigās. Kopīgiem spēkiem izstrādāts biroja nolikums, to izskatīja rajona padome un ierosināja ielikt kopīgajā bibliotēkas nolikumā. Visi bibliotēkas darbinieki ievāc informāciju no dažādām rajona organizācijām, iestādēm, no pašvaldībām, apkopo no pagastu bibliotēkām saņemtās ziņas par vietējiem notikumiem.

Lai izprastu, pēc kādas informācijas ir vislielākais pieprasījums, vai izdodas to apmierināt, izstrādāta un laicrakstā «Novadnieks» 20. janvārī publicēta aptaujas anketa. Šī anketa tika izplatīta arī ar pagastu bibliotēku palīdzību. Pašlaik pienāk atbildes, to ir ļoti daudz un pēc to apkopšanas mums kļūs labāk zināms, kādā virzienā darboties, kas cilvēkus visvairāk interesē.

Esam izveidojuši lietišķas informācijas stendu, no kura uzzināms viss, kas notiks un notiek rajonā — kultūras, izglītības, sporta dzīvē, kādi lēmumi pieņemti rajona un pilsētu pašvaldībās, ziņas no nodarbinātības dienesta un tamlīdzīgi. Šis informācijas stends, kas novietots bibliotēkas vestibilā, jau ir ieguvis regulārus lasītājus.

Informācijas apmaiņa ieviesta ar nodarbinātības dienestu. No visas mums esošās periodikas izrakstām ziņas par vakantajām darba vietām republikā, tās iesniedzam nodarbinātības dienestam. No šī dienesta saņemam ziņas par brīvajām darba vietām rajonā.

Pats galvenais pašlaik ir labi izpētīt un zināt sabiedrības pieprasījumu pēc kādas informācijas. Tai jābūt orientētai noteiktām cilvēku kategorijām.

Domājams, ka nākotnē spēsim uzņemt kontaktus ne tikai ar sava rajona, bet arī tuvāko kaimiņu rajonu un pilsētu, ar Rīgas dažādām organizācijām, iestādēm un iegūt informāciju par daudzpusīgām tēmām, lai varētu labāk informēt sava rajona iedzīvotājus.

Stāstījumu papildināja Marianna Jēlisejeva, kura informācijas birojam sniedz ziņas par novadpētniecību.

— Novadpētniecības darbu es jau veicu līdz šī biroja izveidošanai.

Kas visvairāk izmanto materiālus par sava novada cilvēkiem un notikumiem? Tie ir skolēni. Un arī studenti. Arī pagastu bibliotekāri ļoti bieži no novadpētniecības fonda pārkopē materiālus, kas attiecas uz trīsdesmito gadu Latgali. Vārdu sakot, vairāk sasparojušies savu pagastu vēstures izpētē. Liela interese ir par personālījām.

Bibliotēkai ir kopēšanas iekārta, kuru cilvēki ļoti labprāt izmanto informācijas birojā iegūto materiālu pavairošanai.

Nereti, zvanot uz kādu iestādi vai uzņēmumu, tur brīnās, kas jūs tādi esat, kur jūs šo informāciju izmantosiet?

Daudzi vēl nav dzirdējuši par informācijas biroja pastāvēšanu. Domāju, ka ar laiku spēsim pierādīt savas pastāvēšanas un darbošanās nepieciešamību un daudzi paši sāks mums piegādāt informāciju. Arī pašlaik jau ir tādi, kas piegādā mums savu pasākumu afišas, citas ziņas. Ik dienas bibliotēku un lasītavu apmeklē 100 un vairāk cilvēku, kas var saņemt šo informāciju.

L.Rancāne

Visiem konkursa «Ko tu proti?» dalībniekiem — pirmo pakāpju diplomu

Ja citiem gadiem nokļūšana uz televīzijas konkursa «Ko tu proti?» finālā Rīgā dalībniekiem prasīja rūpes, meklējot naudu ceļa izdevumiem, tad šogad par to parūpējās rajona padome, piešķirot līdzekļus transporta izdevumiem. Ka šī nauda nav zemē nomesta, liecina pieci diplomu, ko 10. februārī Rīgā, Latviešu biedrības namā notikušajā televīzijas konkursa «Ko tu proti?» finālā ieguva visi dalībnieki no Preiļu rajona.

1. pakāpes diplomu piešķirti Rudzētu vidusskolas jauktajam vokālajam ansamblim un Pelēču pamatskolas tautas mūzikas ansamblim. 2. pakāpes diplomu piešķirti Preiļu kultūras nama ansamblim «Fledermauši» un Līvānu bērnu jaunrades nama vokālajam ansamblim «Cālis». 3. pakāpes diplomu uz mājām pārveda solists Sergejs Novikovs no Preiļu 2. vidusskolas.

L.Rancāne

Sporta ziņas

Ūdensslēpošanai — jau 20 gadi

Šogad aprīlī 20 gadi, kopš Preiļu rajonā parādījās jauns sporta veids — ūdensslēpošana. Ciriša ezerā (SCO atpūtas bāzē) pirmās trases iebrauca Jānis Kokins, Igors Kuzmins, Antons Kotāns. Jaunā sporta veida entuziasti paši iemācījās noturēties uz ūdensslēpēm, paši apguva inventāru (ūdensslēpju, kuteru) izgatavošanu, vēlāk ezerā uzbūvēja arī trampīnu. Tā soli pa solītim ūdensslēpošana kļuva par populāru sporta veidu ne tikai Preiļos, ne tikai starpsaimniecību celtniecības organizācijā, uz kuras bāzes tas attīstījās, bet arī Latvijā.

Vēlāk mainījās sporta bāzes atrašanās vieta. Eikša ezera krastā tā veidojās kopā ar jauno sportistu grupu, no kuriem daļa patlaban jau izgājuši «pasaules udeņos». Pirmie Preiļu ūdensslēpotāju slavai lika skanēt Diāna Vucāne, Ingus Buks, Valdis Ivanāns, Gunārs Bruzgulis un citi. Tagad klāt nākuši jauni sportisti. Daudziem Preiļu pilsētas un Bašku sādžas bērniem un jauniešiem Eikša ezers un tā sporta bāze bijusi vieta, kur viņi apguva arī pirmās peldēšanas iemaņas.

Nenogurstoši visus šos gadus gan spor-

ta bāzi veidoja, gan slēpes, kuterus meistaroja, gan treniņprocesu vadīja un arī patlaban vada Jānis Kokins. Ūdensslēpošanas attīstībā īpaša loma ir visai viņa ģimenei — sportistei un treneri Diānai Vucānei, dēlam Guntaram, kurš sekmīgi piedalījies Eiropas un pasaules mēroga sacensībās. Arī kundzei Irēnai Kokinai, jo sportista sievas un mātes liktenis nebūt nav salds. Daudz uzņēmības un darba sporta bāzes veidošanā ielicis arī Andris Vucāns.

Ūdensslēpošanas sporta klubs — tā audzēkņi un treneri — atkal ir ceļā jūtīs. Vismaz trim dalībniekiem šovasar vjadzētu aizbraukt uz Eiropas čempionātu Dānijā, bet pāris jaunajiem — uz sacensībām Beļģijā.

Turpinās lauku sporta spēles

Jēkabpilī notika lauku sporta spēļu sacensības novusā. Rajona komanda izcīnīja 2. vietu zonā un tiesības piedalīties finālsacensībās.

Komandā spēlēja I.Visockis, V.Podrobovs, Ē.Mazjānis, Z.Spūle-Vilcāne un I.Petrovska. Finālsacensības notiks 23. februārī Alūksnē.

Septiņdesmit komandu konkurencē 4. vietu izcīnīja galda tenisa komanda, kurā

spēlēja V.Limanis, J.Šišlo, P.Koņuhovs, R.Šmukste.

Slēpošanas sacensībās — 150 dalībnieki

Aglonā, pateicoties Aglonas vidusskolas un ģimnāzijas fiziskās audzināšanas skolotāju un skolu vadības uzņēmībai, notika rajona slēpošanas sacensības skolu jauniešiem un pieaugušajiem.

Kā «Novadniekam» pastāstīja Aglonas vidusskolas direktors, slēpotājs un biatlonists Feoktists Pušņakovs, interese par šīm sacensībām bijusi necerēti liela — ieradusies 150 slēpotāji, tai skaitā — 15 pieaugušie, no abām Aglonas vidusskolām, Aizkalnes, Jersikas, Riebiņiem, Rožupes, Ārdavas, no Preiļu 1. vidusskolas. Trašu garums atbilstoši dalībnieku vecumam bija no 2 līdz 10 kilometriem.

10 kilometru distancē pieaugušajiem uzvarēja Ivars Zeltiņš, Andris Tūls un Pēteris Trubačs. Labus rezultātus uzrādīja arī Andis Pušņakovs un Ivars Mežinieks. Slēpotājas veica 5 kilometru distanci, ātrākās bija Jeļena Gončarova, Daiga Piņkovska un Irēna Dalbe.

Uzvarētāji saņēma rajona padomes un sporta kluba «Cerība» medaļas.

A.Ījina

Līvānu basketbola komandu treneris Guntis Endzelis par savu audzēkņu sniegumu un paša «finansu kariem»

◆ **Šobrīd, pēc saspringtām spēlēm Latvijas jaunatnes basketbola līgā (LJBL), īss atelpas brīdis ir Līvānu jaunajiem basketbolistiem. Kā noslēdzies šo spēļu pirmais posms, kurš sākas pagājušā gada septembrī un turpinās līdz gada beigām, stāsta treneris Guntis Endzelis:**

— LJBL spēlē visas Latvijas bērnu basketbola komandas. No Līvāniem mums ir 5 komandas — četras manas un viena manam kolēģim Pēterim Ozoliņam. Tā kā līgā spēlējošo komandu līmenis ir atšķirīgs, ir izveidota reitinga tabula, kur šo līmeni, ņemot vērā komandas uzvaras un zaudējumus aizvadītajās spēlēs, raksturo tās koeficients. Līvānu komandu koeficients ir 61,4, un mēs esam 7. vietā. Aiz mums ir Liepāja, Ventspils, Ogre, VEF, visas Rīgas sporta skolas. Priekšā mums ir «Rīdzene», Brocēni, pats par sevi saprotams, arī Valtera basketbola skola. Ar «Rīdzeni» 24. februārī mums sākas principiāli mači.

Projektā ir visas LJBL komandas sadalīt 2 divizionos. Labākās sporta skolas (kopumā 15) būs 1. divizionā. Un pie šādās sistēmas ir jāsākas patriotisms, jo tu būsi ieinteresēts, lai nepaliktu piecpadsmitais, jo tad jau seko kritiens uz 2. divizionu, un no tā kāds nāks uz augšu. Protams, ja gribi spēlēt ar šīm vājākajām komandām, tad jau būsi čempions, bet no tā neiegūsi ne mani audzēkņi, ne es kā treneris. Šobrīd līmenis Līvānu basketbola komandā ir šāds:

B1 komanda (1980.g.) — 8 uzvaras, 2 zaudējumi (80%). Šī ir mana 1. komanda un katru gadu tā ir bijusi pirmajā trijniekā. Tās lideri — Raimonds Vaikulis, Āris Otsons, Rinalds Strautāns.

Raimonds Vaikulis ir šīs komandas kapteinis. Pagājušā gada vasarā viņš gatavojās Eiropas kadetu (1978. gadā dzimušie) čempionātam. Viņa sagatavotības līmenis deva iespēju iekļauties šajā vecuma grupā. Viņš ir arī «Reebok» ielu

basketbola čempions.

Pagājušā gada beigās tika rikota LJBL aptauja par gada labāko spēlētāju. No Līvānu komadām tika izvirzīts Āris Otsons (aizsargu grupā) un Raimonds Vaikulis (uzbrucējs). Raimonds jau trešo gadu pēc kārtas tika atzīts par LJBL labāko uzbrucēju. Pagājušo gadu viņš brauca uz spēlēm Dānijā, šogad janvārī piedalījās Latvijas jaunatnes treniņnometnē un maijā brauks uz Barenca jūras valstu spēlēm Zviedrijā.

C1 komanda (1982.g.) — 5 uzvaras, 8 zaudējumi (35%). Kādreiz šī komanda vispār spēlēja bez uzvarām, tagad viņi ir sasparojušies. Labākais spēlētājs šajā komandā — Jānis Liepiņš.

C2 komanda (1983.g.) — 13 uzvaras, 4 zaudējumi (78%). Komandai vienmērīgs sniegums, izteiktu lideru nav, labāk spēlē Kaspars Vanags, Juris Mniško, Gints Benjavs.

D1 komanda (1984.g.) — 11 uzvaras, 3 zaudējumi (78%). Ļoti perspektīva komanda, komplektācijas ziņā viņi ar laiku varētu būt pat labāki nekā 1980. gada grupa. Šajā komandā labi spēlē Edgars Cimars.

D2 komanda (1985.g.) — 5 uzvaras, 7 zaudējumi (36%). Tā ir trenera Pētera Ozoliņa komanda. Pagaidām šie bērni vēl tikai iesākuši spēlēt basketbolu, cik spēcīga šī komanda būs, to redzēs pēc kāda laika.

Šobrīd spēļu kalendārs ir sastādīts tā, ka no aptuveni 20 spēlēm tikai 5 mēs spēlējam savās mājās. Pēc šiem pārbraucieniem spēlējot, uzreiz komandai 10 punkti iet minūsā. Ārzmēs ir cita sistēma — lielajiem (16-17 gadi) ir čempionāti, mazajiem (10-15 gadi) spēlētājiem turnīri ik pēc 3 mēnešiem. Nospēlē vienu turnīru un redzi, pie kā vairāk jāpiestrādā. Es, trenējot savus audzēkņus, par galveno uzskatu vispusīgu viņu attīstību, nevis tikai basketbola tehnikas «iedzišanu».

Protams, šie mači prasa arī lielus li-

dzekļus. Naudu es dabūju caur sporta klubu «Cerība», bet tur par šiem līdzekļiem notiek ista plūkšanās. Ir visādas versijas, kā tos sadalīt. Viena no tām — jāsāk dalīt «uz galviņām». Bet jābūt taču sportiskajiem principiem, jāņem vērā līmenis, kā tu spēlē, nevis jādala uz galviņām. Es neko neteikšu par mazajiem bērniem, jo tur uzreiz nevar pateikt, cik veiksmīgi viņi spēlē, bet lielajiem uzreiz var redzēt. Bet sporta klubam «Cerība» šobrīd īpaši neinteresē sportistu līmenis, tur visi savā alā ielīduši un dzīvo. Pilsētas mērogā, protams, viņiem viss notiek, futbola, basketbola, volejbolu spēlē, masveidībā ir. Bet es domāju — ja sportā mēs prasām kādus līdzekļus, tad nevar tikai vienu masveidību dot pretī.

Tuvākajā laikā atkal būs budžeta dalīšana, bet man jau ir «patīkama» pieredze no iepriekšējās dalīšanas. Rajons iedeva naudu, treneri vienojās par naudas summām, un šo sadales funkciju uzņēmās SK «Cerība». Un beigās sanāca tā — maniem basketbolistiem bija paredzēti 900 lati, es dabūtu tikai 510, FK «Līvāni» bija nolemts iedalīt 500 latus, bet viņi dabūja 700, neskatoties uz to, ka papildinākuma avoti viņiem ir no uzņēmējdarbības. Kaut kas tomēr ir atbildīgs par to, ka lēmumi netiek pildīti, iznāk, ka katram jāstāv klāt un viss teiktais protokolā jāieraksta.

Paldies abām Līvānu vidusskolām, kas ir pretimnākošas un neko neprasa par zāles īri, finansiāli atbalstījusi mūs ir arī Līvānu pilsētas dome. Paldies arī manu audzēkņu vecākiem, kas saprot savu bērnu centienus.

Februārī sāksies spēļu 2. posms, kurš turpināsies līdz 14. aprīlim. Tad komandas dalās 2 četrniekos, pirmais spēlēs par medaļām, otrs dalīs 5.-8. vietu. Pašlaik mūsu B1, C2 un D1 komandas var pretendēt uz pirmo četrnieku. Maijā beigās spēles noslēgsies un atkal tiks apkopoti rezultāti.

Daina Kursīte

Rajona sacensību uzvarētāja – Livānu 1. vidusskolas komanda – stafetēs «Drošie un veiklie». Foto – Jānis Silickis

Futbols

Arvien interesantākas kļūst spēles Preiļu pilsētas minifutbola čempionātā — par to liecina kārtējo spēļu rezultāti: Zemessardze — «Parks» 2:4, Veterāni — Policija 29:3, «Šaitani» — Livāni 3:3, «Latgale» — SCO 8:4, «Cerība» — Jaunieši 5:10, «Parks» — Jaunieši 5:16, Veterāni — «Šaitani» 4:2, Livāni — SCO 6:4, Zemessardze — Policija 2:7, «Latgale» — «Cerība» 2:3. Turnīra tabula:

1. Livāni	58—29	16
2. Jaunieši	59—31	15
3. «Šaitani»	38—21	14
4. Veterāni	59—33	13
5. SCO	42—32	12
6. «Latgale»	41—39	12
7. «Cerība»	34—33	11
8. Zemessardze	24—48	3
9. «Parks»	24—65	3
10. Policija	26—71	3

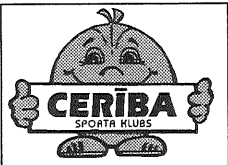
Rezultatīvākie spēlētāji: Vladimirs Poļakovs (Veterāni) — 18, Imants Ručevskis (Livāni) — 16, Vitālijs Turčinskis (Livāni) — 15, Vladimirs Fjodorovs (Jaunieši) — 14, Vladimirs Ivanovs («Šaitani») — 13.

Basketbols

Noslēdzies Latvijas 2. līgas čempionāta pirmais riņķis. Turnīra tabula pagaidām izskatās šāda:

1. Gulbene	11—1
2. TTP	10—3
3. Alūksne	9—4
4. «Universitātes sports»	8—4
5. Livāni	8—5
6. Olaine	8—5
7. «Auteko-Tov»	8—5
8. Cēsis	7—6
9. «Stopiņi»	6—7
10. Limbaži	5—8
11. Preiļi	4—9
12. Aizkraukle	3—10
13. RTU-II	2—11
14. Lidosta «Rīga»	1—12

Otro riņķi ļoti veiksmīgi iesākuši livānieši un ļoti neveiksmīgi preilieši — Livāni — Preiļi 129:77, «Auteko-Tov» — Preiļi 99:53, Livāni — Stopiņi 99:69.

Skolu sacensības

Preiļos notika rajona skolu 4.-5. klašu sacensības stafetēs «Drošie un veiklie». Daudz dalībnieku, daudz emociju. Bija patīkami vērot, ka pretinieku komandas aplaudēja saviem konkurentiem, ja tiem izdevās sasniegt kādu ievēribas cienīgu rezultātu.

Par uzvarētājiem kļuva Livānu 1. vidusskolas skolotājas Annas Vaivodes audzēkņi. Tikai puspunktu viņiem zaudēja Preiļu 1. vidusskola. Abas šīs komandas piedalīsies Latgales novada «Drošo un veiklo» sacensībās, kas 28. februārī notiks Riebiņos.

1. Livānu 1. vidusskola — 24,5 p., 2. Preiļu 1. vidusskola — 25, 3. Livānu 2. vidusskola — 30, 4. Rudzātu vidusskola — 31,5, 5.-6. Dravnieku pamatskola un Preiļu 2. vidusskola — 36, 7. Rožupes pamatskola — 44,5, 8. Riebiņu vidusskola — 51,5, 9. Priekšu pamatskola — 63, 10. Pelēču pamatskola — 64,5, 11. Salas pamatskola — 68, 12. Aizkalnes pamatskola — 79,5, 13. Vārkavas pamatskola — 89, 14. Rušonas pamatskola — 92.

Sacensību noslēgumā par patīkamu pārsteigumu dalībniekiem parūpējās akciju sabiedrības «Preiļu siers» ģenerāldirektors Jāzeps Šņepsts, kurš visām dalībkomandām un uzvarētājiem dāvāja Preiļos ražotās ļoti garšīgās tortes «Anita».

Tā ka, cienījamie laikraksta «Novadnieks» lasītāji, — izvēlieties «Preiļu siera» precī — līdz ar to jūs atbalstīsiet gan pašmāju ražotājus, gan bērnu sportu.

Imants Babris,
SK «Cerība» priekšsēdētājs

Latviešu krustvārdu mīkla

Sastādījis
Pēteris Skutelis
4 burti

Laukuma mērvienība valstīs, kurās lieto angļu mēru sistēmu. Monarhs. Aukstums. Slāvu tauta. Maģiskajiem skaitļiem.

5 burti

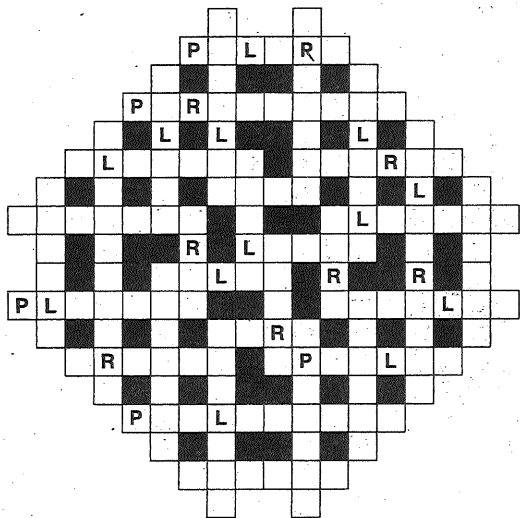
Krievijas sīkburžuāziskās partijas biedrs. Vēsturnieks, publicists Krievijā (1872-1923). Urīna trauki slimniekiem. Debess ķermenis.

6 burti

Ciemats Krāslavas rajonā. Roku darbarīks. Atlicināt. Slāvu tauta. Likmes. Ārstniecības zāļu zirnītis. Pretējs, krasi atšķirīgs. Garš, samērā augsts zemes uzbērums.

7 burti

Bērzu dzimtas koks vai krūms. Zvirbulveidīgo kārtas putns. Neļķu dzimtas lakstaugs. Būve, kas savieno ūdensšķirtnes posmus, kuriem ir ūdens līmeņu starpība. Mele. Pastariņš. Pierimt (par parādībām dabā). Vieglprātīgs, izšķērdīgs cilvēks. Šaute. Caunu dzimtas kažokādu dzīvnieks.

Toniskās (muskulu) saraušanās. Vinča enkuru celšanai.

10 burti

Grieķijas karalis (1893-1920). Pajaukties (pa grāmatām). Aplidotājs. Telefona saruna lielākā attālumā.

Jaunumi zinātnē

Kāpēc 1995. gads bija garāks par citiem

Vai jūs zināt, ka pagājušais gads bija garāks nekā pārējie gadi? Jaunais 1996. gads iestājās par 1 sekundi vēlāk nekā «normālā» gadījumā. Ņemot vērā nelielu Zemes rotācijas ātruma palēnināšanos, gadumijā 1995. gadam tika pielikta viena «lieka» sekunde, un atomu pulksteņi, kas glabā precīzu laiku, tika tam pieskaņoti.

Kopš 1972. gada šis ir divdesmitais gadījums, kad Internacionālais svaru un mēru birojs (*International Bureau of Weights and Measures*), kas atrodas Parīzē, pieņem lēmumu saskaņot atompulksteņus, kas ir laika standarts, ar «reālo» laiku, ko nosaka Zemes rotācija, kas ne vienmēr ir tik vienmērīga «kā gribētos».

Planēta Jupiters turpina pārsteigt

Turpinot datu apstrādi, kuri saņemti no kosmiskā aparāta *Galileo*, zinātnieki izdaruši vēl vairākus interesantus secinājumus par Saules sistēmas lielākās planētas Jupitera uzbūvi.

Kā jau ziņots, Jupitera atmosfēra izrādās ir daudz sausāka, nekā domāja līdz šim, jo nav konstatētas nekādas ūdens kondensāta pazīmes mākoņu formā. Nav atrasti arī trīs prognozētie atšķirīgie mākoņu slāņi. Taču mērījumi rāda, ka Jupitera atmosfēra ir daudz blīvāka un karstāka, nekā domāja līdz šim.

Galileo zonde konstatējusi negaidīti

stipru vēju un spēcīgus virpuļus. Dati liecina, ka atmosfēras cirkulāciju izraisa karstums, kas nāk no dziļākiem Jupitera slāņiem.

Pamazām nolaižoties Jupitera atmosfērā, visā 600 kilometru garajā ceļā zonde nav sastapusi nevienu cietu objektu vai virsmu, kas nav nekādas neparasts tādai milzu gāzveida planētai. Detektori liecina, ka Jupitera atmosfērā zibeņošana ir visai reta parādība, kas atbilst zemajam ūdens saturam. Tas praktiski izslēdz iespēju, ka šeit varētu veidoties organiskas molekulas.

Arī kosmosā iespējams iet ciemos

Pagājušā gada jūnijā amerikāņu daudzkārt izmantojamais kosmosa kuģis kosmosā veiksmīgi pietuvojās krievu orbitālai stacijai *Mir*, un pēc savienošanās amerikāņi izbaudīja krievu viesmīlību.

Acīmredzot, tikšanās kosmosā ir iepatikušās abām pusēm, jo šī gada martā amerikāņu kosmosa kuģis *Atlantis* atkal

ieplānojis savienoties ar *Mir*. Viens no amerikāņu astronautiem (*Shannon Lucid*) plāno palikt orbitālajā stacijā uz ilgāku laiku. 1996. gadā vēl ieplānoti divi *Atlantis* reisi, kad amerikāņu astronautu viens pēc otra nomainīs divi citi astronauti. Krievi savu ekipāžu nomainīs izmantojot kosmosa kuģi *Sojuz*.

Kāpēc Jēzus Kristus var skriet pa ūdens virsu?

Centrālamerikas džungļos mitinās ķirzakas ar iesauku *Jēzus Kristus* (*Jesus Christ*), kuras spēj skriet pa ūdens virsmu. Tas ir Latvijas publikai tik pazīstamais rāpulis, ko starp šizetiēm rāda TV raidījums «Pauze».

Ilgu laiku zinātnieki nevarēja izskaidrot, kā šī 90 gramus smagā ķirzaka var paskriet pa ūdens virsmu?

Nesen Harvardas universitātes (*Harvard University*) līdzstrādnieki veica ķirzakas kustības hidrodinamisko modelēša-

nu izmantojot datoru.

Pētījumi rāda, ka *Jēzus Kristus* noturēšanas uz ūdens virsmas skrējiena laikā nodrošina ķirzakas kāju pēdu saskaņotie un precīzie vēzieni. Katra kājas atvēršana laikā pēda zem sevis izveido ūdens burbuli, kura cēlājspēks ir pietiekošs, lai noturētu zvēriņu virspusē.

Nākošais solis veido jaunu burbuli, un skrējienis turpinās.

Laimonis Začs,
Dr. phys.

Īsa pamācība valodā

Parodija par kādu radiatora dīdījumu

1. raidījums

Bieži dzirdam sakām:

«Slimniekam uzvilka trakokreklu.»

Valodnieks Jānis Puškis iesaka:

«Pareizi būtu jāsaka «trakākreklu» vai «kreklu trakajiem». Nav pieļaujama daudzskaitļa forma, tāpēc ka vienā «trakākreklā» jeb «kreklā trakajiem» ievieto vienu slimnieku nevis vairākus, kā varētu saprast, lietojot formu «trakokrekls».

Tāpat nebūtu pareizi teikt «kreklis priekš trakā», jo vārdam «priekš» mūsu valodā ir līdzīga nozīme kā vārdam «pirms», tāpēc, ja mēs sakām «kreklis priekš trakā», tad ar to norādām uz slimnieku, kas šajā kreklā ievietots pirms slimnieka, kuram šo kreklu uzvelk patlaban.

Tātad pareizi būtu jāsaka «trakākreklis» vai «kreklis trakajiem».

2. raidījums

Pat cilvēki, kuri domājas esam inteliģenti, dažreiz saka «atļurbene» vai pat «otrezvilovka».

Vārds «atļurbene» ir žargona vārds, bet vārds «otrezvilovka» ir rupjš no krievu valodas aizgūts barbarisms, darināts no krievu valodas darbības vārda «отрезветь».

Valodnieks Jānis Puškis iesaka:

«Latviešu valoda ir tik bagāta, kā nevarējamu piesāņot to ar mūsu valodā neiederīgiem žargona vārdiem vai barbarismiem.

Latviski būtu sakāms «atskurbtuve». Var lietot arī šā vārda poētismu «atskurbe».

Turpmāk teiksim «atskurbtuve» vai «atskurbe».

3. raidījums

Diemžēl mums ikdienā nākas dzirdēt tādu vārdu kā «kiļķas», piemēram, «kiļķas garšvielu sāļjumā» vai «kiļķas tomātu mērcē».

Valodnieks Jānis Puškis iesaka:

«Arī vārds «kiļķas» ir aizgūvums no krievu valodas. Latviski pareizi būtu jāsaka «ķilavas» vai «brētliņas».

Arī konstrukcija «garšvielu sāļjumā» vai «tomātu mērcē» nav pareiza.

Pareizi būtu «sālītas ķilavas ar garšvielām» vai «ceptas brētliņas ar tomātu mērci» nevis «tomātu mērcē ceptas brētliņas».

Tātad turpmāk teiksim «ķilavas». Un izskaudīsim nelatvisko vārdu «kiļķas».

4. raidījums

Diemžēl ne tikai skolās bērni, bet arī pat mācīti intelektuāļi ikdienā saka «kedas», ar to domājot mums visiem zināmos sporta apavus, darinātus no gumijas un auduma.

Valodnieks Jānis Puškis iesaka:

«Vārda «kedas» izcelsme vēl nav noskaidrota, tāpēc atturēsimies ikdienā mums visiem zināmos gumijas un auduma apavus dēvēt mums nezināmā un latviešu valodai neraksturīgā vārdā. Kamēr valodnieki vēl domā, kā pareizi latviski nodēvēt šos apavus, sauksim tos par «sporta apaviem» jeb «ielas korpēm».

Ieklausīsimies visi. «Sporta apavi» nevis «kedas». «Ielas kurpes» nevis kā citādi.

5. raidījums

Daudzi klausītāji mums jautā:

«Vai pareizi ir jāsaka «miris bada nāvē» vai «miris no bada?»»

Valodnieks Jānis Puškis iesaka:

«Latviski pareizi ir jāsaka «bads nomirdināja», piemēram, «Pušča kungu bads nomirdināja».

Atcerēsimies.

«Pušča kungu bads nomirdināja» nevis «Pušča kungs miris bada nāvē» vai «Pušča kungs miris no bada».

Runāsim latviski!

Normunds Dimants
(Jersikā)

Andrievs Niedra — tautas nodevējs

Līdz šī gadsimta sākumam daudzi luterticīgie latvieši jau bija ieguvuši augstāko teoloģisko izglītību, bet daļa no viņiem mācītāja vietu atrast nevarēja, jo to trūka. Baroniem piederēja baznīcas patronāta tiesības un tie par draudžu ganiem labprātāk iecēla vāciešus.

Viens no šādiem teoloģijas kandidātiem, 1871. gada 8. februārī Cēsu apriņķa Tīrzas pagasta Dauškānos dzimušais Andrievs Niedra pēc Tērbatas universitātes beigšanas 1899. gadā sāka nodarboties ar žurnālistiku un rakstniecību.

Viņš divus gadus nostrādāja par žurnāla «Austrums» literārās daļas vadītāju, pēc tam divus gadus par laikraksta «Pēterburgas Avīzes» literārās daļas vadītāju. No 1903. līdz 1906. gadam bija «Austruma» redaktors, bet no 1904. gada arī tā izdevējs.

Jau mācoties draudzes skolā, publicējās pirmos stāstus un dzejoļus. Ģimnāzista laikā iznācis viņa dzejoļu krājums «Pirmās

ziedoņa vēsmas». Lielu popularitāti tautā guva A.Niedras dzejoļu cikls «Ceļinieka dziesmas». Daudzus viņa dzejoļus komponējuši Emīls Dārziņš un

Vēstures lappuses

Alfrēds Kalniņš. Sevišķi iecienīta ir A.Niedras dziesma «Dažu skaistu ziedu Gaujā kaisīju...». Daudzas viņa dziesmas vēlāk folklorizējās.

A.Niedra darbojās vairākos daiļliteratūras žanros un literatūras kritikā. Viņš rakstīja dzejoļus, stāstus, romānus, lugas, pasakas, humoreskas. Pazīstamākais viņa romāns — «Liduma dūmos».

A.Niedras uzsāko literatūras virzienu dēvē par jaunacionālismu. Viņš sludināja evolucionāro dzīves attīstību, apgalvojot, ka vācu muižnieki ar laiku zaudēs savas muižas un tās iegūs latvieši. Varbūt tas ilgs vairākus gadsimtus, bet norisināsies liku-

mīgi. Tāpēc A.Niedra uzstājās pret 1905. gada revolūciju, kurā daļa latviešu aktīvi piedalījās.

Abonentu trūkuma dēļ žurnāls «Austrums» apstājās. Tā izde-

pagaidu valdība, lai glābtos no fiziskas iznīcināšanas, bija spiesta meklēt patvērumu uz angļu karaflotes apsargātā kuģa «Saratov».

Kad pēc grūtām un varonīgām cīņām latviešu tauta padzina vācu agresorus, tiem līdzī aizlaidās arī kolaborants A.Niedra.

1924. gadā viņš atgriezās dzimtenē, bet bija spiests stāties tiesas priekšā. Tā viņam piesprieda brīvības atņemšanu uz trim gadiem, sodu izciešot cietoksnī, bet atbrīvoja ar nosacījumu, ka vainīgajam Latvija jāatstāj uz visiem laikiem.

Pēc tam A.Niedra strādāja par mācītāju nelielā Austrumprūsijas draudzē. Šinī laikā viņš uzrakstīja četrus sējumus biezu atmiņu krājumu «Tautas nodevēja atmiņas».

Kad hitleriēši bija okupējuši Latviju, viņš 1942. gada aprīlī atgriezās Latvijā un tā paša gada 25. septembrī mira. Apglabāts Meža kapos.

Dominiks Jermolovičs

Dālderis

Savu nosaukumu dālderis ieguvis no Jahimovas jeb Joahimstāles (Čehija) sudraba raktuvēm un naudas kaltuves, kur 1518. gadā sāka kalt apmēram 40 mm lielas sudraba monētas, kuru svars bija ap 29 gramu. No Joahimstāles radies vācu nosaukums Joahimstaler jeb Taler, latviešu — dālderis. Dālderis kala Vācijā, Dānijā, Zviedrijā un citās valstīs. Tas kļuva par galveno monētu ārējā tirdzniecībā.

Latvijā dālderis pirmo reizi kalts 1525. gadā Cēsīs, vēlāk — 1557. gadā Rīgā, 1575. gadā Jelgavā. Tomēr vietējās naudas kaltuvēs dālderis kalti tikai atsevišķos gados un nedaudz, arī apgrozībā tiem bija maza nozīme. Turpretī ievērojama loma preču naudas apgrozībā bija Alberta dālderiem, ko kopš 1612. gada lika kalt Spāņu Nīderlandes pārvaldnieks hercogs Alberts. Tā svēra ap 28 g, pie tam tīra sudraba toni bija ap 24,65 gramu. Stipri mazāk nekā Alberta dālderis vietējā apgrozībā atradās Vācijas dālderis.

Sākot ar 17. gs. otro pusi apgrozībā atradās sīknauda — Rīgā kaltie šiliņi. To svars bija ap 5,50 miligramu, pie tam sudraba saturs tajos bija pavisam niecīgs.

Televīzijas programma no 17. līdz 23. februārim

Sestdiena, 17. februāris

LATVIJAS TV I

9.00 Rīta stunda. 10.00 Mielasts ar Mārtiņu. 10.20 Pasaules mode. 10.45 Muzikāli izklaidējošs rīts bērniem Pie Otto. 11.05 Brīvbiļete uz teātri. 12.55 Globuss. 13.25 Sensācija. 23. sērija. 14.15 G.Janovskis. Heidelbergas nakts. 5. un 6. sērija. 15.15 Hameleonu rotaļas. 175., 176. un 177. sērija. 16.25 NHL meistarsacīkstes. 17.25 Knēvelīši. 11. sērija. 18.00 Ziņas. 18.10 Tiesības milēt. 85. un 86. sērija. 19.10 Ekrāns bērniem. 19.25 Aculecinieki. Haizivs. 19.55 Noslēpumu sala. 6. sērija. Granīta nams. 20.20 Rīt, parīt, aizparīt... 20.30 Panorāma. 21.05 Projekts Rīgai-800. 21.20 Tādi esam. 22.05 Vakara intervija. Pēteris Cimdiņš. 22.30 Žozefīne. Francijas mākslas filma. 3. sērija.

LATVIJAS TV II

8.30-11.00 Picca TV. 11.00 Vai tu zini? 11.30 Kristīgā programma. 12.00 Kristīgā pasaule. 12.15 Tēma ar Vladu Līstjevu. 13.00 Juke Box. 13.50 Sambuks. 14.15 Angļu valoda. 20. nod. 14.35 Franču valoda. 20. nod. 14.55 Vācu valoda. 39. nod. 15.10 Vācu valoda. 40. nod. 15.25 Itāliešu valoda. 19. nod. 15.45 Kas es dzīvē būšu? 16.00 LBL meistarsacīkstes. Metropole - Ventpils. 17.30 TV veikals. 18.00 Tikšanās. 18.30 Mazajiem par zvēriņiem. 18.45 Paradizes pludmale. 118. sērija. 19.10 Olūti. LTS. 19.45 Ziņas. 19.55 Latloto. 20.05 E iela. 365. sērija. 20.30 Panorāma. 21.00 NTV-5. 22.00 Ziņas. 22.10 Klēts. 22.40 E iela. 363. un 364. sērija. 23.30 Autokursa noslēgums. 23.45 Brīvdienas pie Ostermana. ASV mākslas filma.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

8.00 Ziņas. 8.10 TV modinātājs. 9.30 Nepalaid garām! 10.00 Rīta pasts. 10.35 Padomi kulinārijā. 10.50 Spēlē Ignats Solžeņicins. 11.35 Divi Fjodori. Mākslas filma. 13.05 Pasaules sporta zvaigznes Maskavā. 14.00 Ziņas. 14.20 Automašīna un es. 14.40 Dzīvnieku pasaulē. 15.20 Amerika un M.Tarututa. 15.50 Dialogs. 16.10 Gudrinieki un gudrinieces. 17.00 Ziņas. 17.20 Teherāna-43. Mākslas filma. 1. un 2. sērija. 20.00 Laiks. 20.45 Detektīvaģentūra Mēnessgaismā. Seriāls. 21.40. Atjautības ātrumsacensības. 22.30 Ziņas. 22.40 Henrijs un Džūna. Mākslas filma.

Svētdiena, 18. februāris

LATVIJAS TV I

9.00 Noslēpumu sala. 5. un 6. sērija. 9.50 Bezrūpīga svētdiena. 10.10 Dziesma manai paaudzei. 10.25 Skabargas rīta pielikums Garā plāpa. 10.40 P.Rozītis. Valmieras puikas. 6. daļa. 11.20 Province. 12.10 Zīmes svētdienā...12.40 Baznīca un mūzika. 13.10 Latvijas meistarsacīkstes sporta dejās. 14.00 Pauze. 15.00 Pasta vagoni. Polijas mākslas filma. 16.00 NBA meistarsacīkstes. 17.30 Mult. filma. 18.00 Ziņas. 18.10 Tiesības milēt. 87. sērija.

18.35 Kino jums. 18.40 Flinstonī. 122. sērija. 19.05 TV - puikām un meitenēm. 19.10 Bērniem. 19.30 Emīlija. 11. sērija. 20.15 Kino jums. 20.20 Rīt, parīt, aizparīt... 20.30 Panorāma. 21.05 P.Rozītis. Valmieras puikas. 7. daļa. 21.30 Jarānšovs. 22.15 Horoskopi, horoskopi... 22.30 TV muzikālā tīla albums.

LATVIJAS TV II

8.30-11.00 Picca TV. 11.00 Dievkalpojums. 12.10 Muzikālā spēle Ram-tai. 13.00 Autoklasika. 13.25 Autoavārijas. 13.40 Stils. 14.10 Kristīgā programma. 14.40 Dvēsele ikdienā. 15.20 Mazajiem par zvēriņiem. 15.30 Starp tropiem. 16.00 Ušvaja. 16.50 Zaļo gaismu - dziesmām! 17.30 Noziegumam pa pēdām. 122. sērija. 18.15 Worldnet piedāvā... 18.45 Paradizes pludmale. 119. sērija. 19.10 Svētdiena. LTS. 19.45 Ziņas. 20.00 Skolas avīze. 20.05 E iela. 365. sērija. 20.30 TV veikals. 21.00 NTV-5. 22.00 Ziņas. 22.10 Dinastija. 96. sērija. 23.10 NTV-5.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

8.00 Ziņas. 8.10 TV modinātājs. 9.25 Kamēr visi ir mājās. 10.00 Rīta zvaigzne. 10.50 No pirmavotiem. 11.00 Kalpoju Krievijai! 11.30 Oskara Felcmana dziesmas. 12.00 Provinciāli stāsti. 12.25 Acimredzamais - neticamais. 12.55 Smieklu panorāma. 13.20 Pirāti. 14.00 Ziņas. 14.20 Dž.Pučīni. Toska. 15.15 Ceļotāju klubs. 16.00 Kādreiz... 16.15 Mult. filmas. 17.00 Ziņas. 17.20 Futbola apskats. 17.50 Parīzes noslēpumi. Ž.Marē. 18.35 Šurumburms. 19.00 Ne ar ko nerēķinoties. Kino-komēdija. 21.00 Svētdiena. 22.00 Detektīvaģentūra Mēnessgaismā. 22.55 Ziņas. 23.05 Milestība no pirmā acu skatiena.

Pirmdiena, 19. februāris

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums. 8.30 Tiesības milēt. 88. sērija. 16.55 Province. 18.00 Ziņas. 18.10 Kino jums. 18.20 Emīlija. 11. sērija. 19.10 Ekrāns bērniem. 19.30 Saimnieks. 20.00 Eiropas nolaupīšana. 20.20 Rīt, parīt, aizparīt... 20.30 Panorāma. 21.05 Sensācija. 24. sērija. 21.55 Zīmes. 22.40 Raidījums Pie-Bilde. 23.00 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

7.00-10.00 Picca TV. 16.40 Krievijas NTV raidījums Itogi. 17.55 Problēma stopkadrā. 18.10 Paradizes pludmale. 120. un 121. sērija. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Jautājums pēc būtības. 19.45 Ziņas. 20.00 E iela. 366. sērija. 20.25 DPU Multimediju centrs piedāvā... 21.00 NTV-5. 22.00 Ziņas. 22.10 Konkurents. 22.40 Dinastija. 97. sērija.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas. 17.20 Tropu meitenes noslēpums. 18.10 Sastrēgumstunda. 18.35 Uzmini melodiju! 19.00 Ja... 19.45 Labu nakti, mazuli! 20.00 Laiks. 20.30 Operācija. 20.50 Krekera metode. 21.45 Mežonīgais lauks. 22.00 Pirms un pēc... 22.50 Ziņas. 23.00 Vindaru noslēpums. Filma.

Otrdiena, 20. februāris

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums. 8.30 Tiesības milēt. 89. sērija. 8.55 Rīt, parīt, aizparīt... 9.00 Mielasts ar Mārtiņu. 17.10 Teātru jaunumi. 17.30 Dzeltenais bruģis. 2. sērija. 18.00 Ziņas. 18.10 Dzīvīte, dzīvīte... 19.00 Mans būs mans. 19.10 Pa Saules zaķa pēdām. 19.30 Skats no malas. 19.55 Noslēpumu sala. 7. sērija. Jūras dāvana. 20.20 Rīt, parīt, aizparīt... 20.30 Panorāma. 21.05 Aci pret aci. 21.35 Pūt, vējiņi! Mākslas filma. 23.00 Nakts ziņas. 23.05 Pūt, vējiņi! Filmas turpinājums.

LATVIJAS TV II

7.00-10.00 Picca TV. 16.10 TV veikals. 16.40 Vācu valoda. 41. nod. 16.55 Vācu valoda. 42. nod. 17.10 Ēterā - Kurzemes TV. 17.30 Dinastija. 98. sērija. 18.30 Latvijas basketbola amatieru asociācijas meistarsacīkstes. Brocēni - Ventpils. 20.10 Vizīte. 20.30 Panorāma. 21.00 NTV-5. 22.00 Ziņas. 22.10 Noziegumam pa pēdām. 123. sērija. 22.55 Šveices pasaule. 23.10 NTV-5. 0.10 Latvijas hokeja līgas meistarsacīkstes. Rīga/Alīanse - Nik's/Brīh.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas. 17.20 Tropu meitenes noslēpums. 18.10 Sastrēgumstunda. 18.35 Uzmini melodiju! 19.00 Tēma. 19.45 Labu nakti, mazuli! 20.00 Laiks. 20.30 Operācija. 20.50 Vairogs un zobens. Bez tiesībām. 22.20 Ziņas. 22.30 Eiropas superkausa izcīņa futbolā. Holandes Ajaks - Spānijas Saragosa.

Trešdiena, 21. februāris

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums. 8.30 Tiesības milēt. 90. sērija. 8.55 Rīt, parīt, aizparīt... 9.00 Mans būs mans. 17.00 Skats no malas. 17.25 Knēvelīši. 11. sērija. 18.00 Ziņas. 18.10 Eiropas muzikālās pilsētas. 18.40 Glābiet bērnu! 19.10 Ekrāns bērniem. 19.25 Ex libris. 19.40 Nedēļas vidū. 19.55 Flinstonī. 123. sērija. 20.20 Rīt, parīt, aizparīt... 20.30 Panorāma. 21.05 Laimas spēle. 21.40 Popkultūras akadēmija. 22.10 Hameleonu rotaļas. 178. un 179. sērija. 23.00 Nakts ziņas. 23.05 Hameleonu rotaļas. 180. sērija.

LATVIJAS TV II

7.00-10.00 Picca TV. 17.20 Angļu valoda. 21. nod. 17.40 Franču valoda. 21. nod. 18.00 Dinastija. 99. sērija. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Ēterā - Kurzemes TV. 19.30 Ēterā - Zemgales TV. 19.45 Ziņas. 20.00 Vārds invalīdiem. 20.30 TV veikals. 21.00 NTV-5. 22.00 Ziņas. 22.10 Noziegumam pa pēdām. 122. sērija. 22.55 Zaļo gaismu - dziesmām!

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas. 17.20 Tropu meitenes noslēpums. 18.10 Sastrēgumstunda. 18.35 Uzmini melodiju! 19.00 Parīzes noslēpumi. Žans Marē. 19.45 Labu nakti, mazuli! 20.00 Laiks. 20.30 Operācija. 20.50 Vairogs un

zobens. 2. filma. 22.40 Kinematogrāfs. 23.10 Ziņas. 23.20 Muzikāli informatīvs raidījums Zvaigzne. 23.35 Sensāciju mednieki.

Ceturtdiena, 22. februāris

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums. 8.30 Tiesības milēt. 91. sērija. 8.55 Rīt, parīt, aizparīt... 9.00 Bezrūpīgā svētdiena. 17.00 Horoskopi, horoskopi... 17.15 Nedēļas vidū. 17.30 Flinstonī. 122. sērija. 18.00 Ziņas. 18.10 Austrumu robeža. Dok. filma. 19.05 Mūzikas ziņas. 19.15 Skabargas POPIela. 20.00 Teātru jaunumi. 20.20 Rīt, parīt, aizparīt... 20.30 Panorāma. 21.05 90-tie. 21.50 Biļete līdz Frankfurtei. Polijas mākslas filma. 23.00 Nakts ziņas. 23.05 Pasaules mode.

LATVIJAS TV II

7.00-10.00 Picca TV. 17.45 TV veikals. 18.15 Noziegumam pa pēdām. 123. sērija. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Ēterā - Kurzemes TV. 19.30 Kilovatstunda. 19.45 Ziņas. 20.00 E iela. 367. sērija. 20.30 Panorāma. 21.00 NTV-5. 22.00 Ziņas. 22.10 Šokējošais šovs. 22.50 Rats.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas. 17.20 Tropu meitenes noslēpums. 18.10 Sastrēgumstunda. 18.35 Loto spēle Miljons. 18.45 Svinīgā sēde, veltīta tēvijas aizstāvjiem. 19.45 Labu nakti, mazuli! 20.00 Laiks. 20.30 Operācija. 20.50 Vairogs un zobens. 3. filma. 22.10 Muzikāli izklaidējošs raidījums. 22.55 Ziņas. 23.05 Celmlauzi. 23.30 Sensāciju mednieki.

Piektdiena, 23. februāris

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums. 8.30 Tiesības milēt. 92. sērija. 8.55 Rīt, parīt, aizparīt... 9.00 Vizīte. 17.05 Mūzikas ziņas. 17.15 Ex libris. 17.30 Flinstonī. 123. sērija. 18.00 Ziņas. 18.10 Tiesības milēt. 88. un 89. sērija. 19.10 Ekrāns bērniem. 19.25 Laiks vīriem? Dokumentāla programma par aizsardzības problēmām. 19.50 Globuss. 20.20 Rīt, parīt, aizparīt... 20.30 Panorāma. 21.05 Skatuve. 22.25 Mākoņu valsētājs. Jorkšīras TV mākslas filma. 23.00 Nakts ziņas. 23.05 Mākoņu valsētājs. Filmas turpinājums.

LATVIJAS TV II

7.00-10.00 Picca TV. 17.10 TV veikals. 17.40 Angļu valoda. 21. nod. 18.00 Kristīgā programma. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Tavs jurists. 19.45 Ziņas. 20.00 Cilvēks zvēru pasaulē. 20.30 Ziņu apskats. 21.00 NTV-5. 22.00 Ziņas. 22.10 Dinastija. 100. sērija. 23.10 Zelta migla. Krievijas mākslas filma.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas. 17.20 Tropu meitenes noslēpums. 18.10 Kalpoju Krievijai! 18.25 Cilvēks un likums. 18.55 Brīnumu lauks. 19.45 Labu nakti, mazuli! 20.00 Laiks. 20.45 Vairogs un zobens. 4. filma. 22.05 Skatiens. 22.50 Ziņas. 23.00 Vientulīgais brauciens. Piedzīvojumu filma.

Sludinājumi un reklāma 22305

Pārdod

Audi Coupe, 1982.g. Tel. 23161;

 LUAZ-969M, 1982.g., tehniskā apskate līdz novembrim. Tel. 65088;

 Audi-100, 1983.g. Tālr. 54649;

 Audi-80, 1980.g., labā tehniskā kārtībā. Zvanīt 43155 vakaros;

 VAZ-2102. Tālr. 55769;

 VAZ-2101, 1976.g., labā tehniskā stāvoklī. Tel. 43943;

 VAZ-21011 (pēc kapitālā remonta) un M-412 dzinējus un VAZ pārnesumu kārbu. Zvanīt 22318 vakaros;

 motorzāģi Taiga-245, 1991.g. Tel. 38751;

 ledusskapjus, saldētavas. Tel. 21268;

 KAMAZ tiltu, reduktoru, sprauslas, bremžu šūtenes, trošņu slāpētāja lokanos savienojumus, priekšējos paneļus. Tālr. 8-252-31784, 36022;

 jaunu lauku māju ar ērtībām un visām saimniecības ēkām. Tālr. 34509;

 malku cirsnā 7 km no Ančkiniem. Cena pēc vienošanās. Tālr. 21956;

 sienu un lopbarības kartupeļus. Zvanīt 36656 vakaros;

 3 gadus vecu ķēvi Galēnu pagasta «Borisovkā». Smetanīns;

 darba ķēves. Tel.33738 vakaros;

 dobermaņa kucēnus (2 mēn., vakcinēti). Tel. 52454;

 VAZ-21063, 1984.g., Ls 350. Tālr. 23798;

 jaunu zirga grābekļi par Ls 190, traktora pļaujmašīnu RS-1,8 par Ls 235, piecu rindu vagotāju par Ls 150 un trīs rindu vagotāju par Ls 105. Tālr. 23798.

Pērk

vieglās automašīnas piekabi vai maina pret graudiem. Tālr. 32240;

 cirsmu. Tel. 56602, 56805;

 graudus un kartupeļus. Tālr. 34468;

 mēslu ārdītāju (6 t). Tel. 33733;

 gaļu. Tel. 55625;

 gaļu. Tālr. 22807;

 gaļu. Tel. 21982.

Maina

trīsistabu dzīvokli ar ērtībām pret māju. Visi Preiļos. Tālr. 22288;

 traktoru DT-75 ar inventāru (arkls, kultivators) pret T-40. Zvanīt 13434.

Dažādi

Remontēju un pārveidoju UTN-5 degvielas sūkņus D-21 motoriem. Zvanīt 54714 vakaros.

 Pieskatīšu jūsu bērnu un palīdzēšu mājas darbos. Tel. 18122.

Firma «Sters» Stirniene

● **iepērk skujkoku papirmalku, bērza finierklučus, apses sērkokčiņklučus.**
 ● **Piedāvā Jonsered rezerves daļas.**
Nodrošina ar transportu.
 Sīkāka informācija pa tālr. 8-252-77155, mob. tālr. 9354597.

SIA «Lauku tehnika» veikalā, Preiļos, Pils ielā 14, plašā izvēlē
 — somu ražojuma siena preses aukla, cena 1,95 Ls/kg — tikai līdz 15.03.96,
 — darba cimdi,
 — saimniecības preces,
 — rezerves daļas.
 Darba laiks 8.00-12.00, 13.00-17.00. Tālrunis 22453.

RNS-D SIA
Jēkabpils naftas bāzē un Līvānos pārdod dīzeļdegvielu, benzīnu A-76 un dīzeļeļļu. Tālr. 43668, 43778.

P.s. «Rožupe» likvidācijas komisija šī gada 21. februārī plkst. 10.00 rīko līnu kaltes šķūņa atklāto augšupejošo vai lejupslidošo izsoli. Uzziņas pa tālr. 58546 līdz plkst. 12.00, 58517.

Uzmanību interesentiem!
 29. februārī Latgales enerģētikas centrs «PREŠIS» rīko semināru par siltuma un ūdens apgādes sistēmu tehnisko nodrošinājumu un uzskaiti. Piedalās Rietumu vadošās firmas.
Pieteikties pa tālr. Daugavpili 8-254-25678.

Sirsniņi pateicamiem visiem, kas palīdzēja un bija kopā ar mums mūsu lielajās bēdās, izvadot mūžībā Magdalenu BUKU. Piederīgie

Nāve izņēma, māt, tev darbu no rokām Un uz aizsaules pagalmiem aizveda līdz...
Dalām bēdu smagumu ar Olgu Kukari, MĀTI kapu kalniņā pavadot. Preiļu arodividusskolas darbinieki

Mūžs noslēdzies, Kāds liels un varens mūžs Ar darbiem apaudzis Kā ozols smagām zilēm.
 A.Sakse
Izsakām dziļu līdzjūtību Jeļenas SANDULOVAS piederīgajiem, izvadot viņu pēdējā gaitā. SIA «Agroapgāde» kolektīvs

Cilvēka mūžs tik līdzīgs ir koklei, Pārtrūkst stīgas un viss paliek kluss.
Izsakām dziļu līdzjūtību piederīgajiem, Nikolaja BAŽANOVU mūžībā izvadot. Preiļu slimnīcas kolektīvs

Te es nācu, te es gāju, Te ar bēdām mijās prieks, Mājas, mājas, dzimtas mājas, Jums bez manis jāpaliek.
SIA «Lattelekom» Latgales zonas Preiļu nodaļas kolektīvs sēro līdzī Tamārai Kažai un Taisijai Kasjančikai, TĒVU un VĪRU pēkšņi zaudējot.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Nikolaja BAŽANOVA tuviniekiem, viņu pāragri smiltajā izvadot. SIA «Automobilists» administrācija

Reiz pienāk diena, nelūgta un skarba, Kad dziļi, dziļi daudz sirdis sāp.
Esam kopā ar Nikolaja BAŽANOVA piederīgajiem, viņu pēkšņi zaudējot. SIA «Automobilists» kolektīvs

Cik salts šis rīts — Klau, vēji staigā, Un kaut kur izgaisusi Tēva balss.
Izsakām līdzjūtību Dainai, no TĒVA atvadoties. Riebiņu deju kolektīvs

Lēni izdeg dzīves svece, Paliek mājā kaktiņš kluss, Mūža miegā aizmigusī, Dieva mierā mātē dus.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Voldemāram Mukānam, MĀTI smiltajā guldot. VID Preiļu rajona nodaļa

Atnāc, māt, no baltā mūža kalna, Saki vēlreiz mātes vārdus svētos. Kaut vēl šoreiz, reizi pēdējo...
Izsakām līdzjūtību Olgai Kukarei, MĀTI smiltajā pavadot. Preiļu KSS valde

Tu esi katram viena, tomēr tikai viena, Pie kuras kā pie saules bērni turas klāt. Un tāpēc ir tik grūti, zaļām skujām birstot, Uz mūžu smagai zemei tevi atdot, māt.
Kad ziedi nogulst uz baltās smilšu kopas, nesot pēdējos atvadu sveicienus, dalām bēdu smagumu ar Olgu Kukari, MĀMULU smiltajā guldot. Preiļu patērētāju biedrības kolektīvs

Nav tādu vārdu, ar ko izsmelt bēdas No sirdīm, kuras sāpēm pielijušas.
Skumju brīdī esam kopā ar Anitu Golubevu un viņas piederīgajiem, TĒVU smiltajā pavadot. Ūdrasolu ģimene

Skrieniet ātri, labie vēji, Sauciet tēti atpakaļ, Vēl vajag viņa roku, Viņa gudru padomiņu.
Skumju brīdī esam kopā ar Anitu Golubevu, no TĒVA uz mūžu atvadoties. Preiļu patērētāju biedrības kolektīvs

Cilvēka mūžs tik līdzīgs ir koklei, Pārtrūkst stīgas un viss paliek kluss.
 J.Silazars
Skumstam kopā ar Veltu un Skaidriti, TĒVU smiltajā izvadot. Vārkavas folkloras ansamblis

Stāj mūža laiva, roka noliek airus, Ir brauciens galā...
Izsakām līdzjūtību Antonam Peisniekam, BRĀLI aizsaulē pavadot. Kaimiņi

◆ 19. februārī tirgos 13 mēnešus vecas baltas un brūnas dējējvistas un speciālo barības piedevu vistām. Plkst. 10.40 Sīlukalnā, 11.00 Galēnos, 11.30 Stabulniekos, 12.00 Riebiņos, 12.30 Preiļos, 13.00 Sutros, 13.20 Rožupē, 13.50 Rudzātos, 14.40 Līvānos, 15.10 Turkos.

Vairumtirdzniecības bāzē, Jēkabpilī, Varoņu ielā 4,
 * plašā izvēlē vairum- un mazumtirdzniecībā alkoholiskie un bezalkoholiskie dzērieni, tabakas izstrādājumi, pārtikas produkti, cukurs, vienreizējās lietošanas trauki, salvetes, galdauti.
Darba laiks: katru darbdienu no 8 līdz 17, sestdienās no 8 līdz 15.

SIA «Daiņrade» veikalā Preiļos, Daugavpils ielā 1, līdz 15. martam būs 10% cenu atlaide no pirkuma vērtības.

PĀRDOD DIAMOND (ASV) ZĀGLENTAS
 KATRA DIVDESMITĀ ZĀGLENTA **PAR BRĪVU**
 FIRMA AKKURA RĪGA
 Tomsona ielā 17-2 Tālr. 8 22 373722

Līdz 20. februārim pasta nodaļās un pie lauku pastniekiem var pasūtīt «Novadnieku» martam un 1996. gada turpmākajiem mēnešiem.

Iepērk gaļu
 ▼ jaunlopu 1.10-1.20 Ls/kg; liellopu 0.90-1.05 Ls/kg; piena teļu 1-1.10 Ls/kg; aitas 0.90-1.05 Ls/kg; cūkgaļu 1.20-1.30 Ls/kg.
 ▼ Iepērk augstākā nobarojuma jaunlopus dzīvsvaŗā par 0.58-0.60 Ls/kg.
 Samaksa tūlītēja, palīdz nokaut, ir transports. **Zvanīt 41200.**

NOVADNIEKS
 Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759.
Pasūtījuma indekss 3033.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Laikraksta «Novadnieks» redakcija»
Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,71. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

Redaktors Pēteris Pizelis
 Reģistrācijas apliecība Nr. 1018 Iespiests SIA «Latgales druka», Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums. Metiens 5150.